

EEEH Dergi

Eşit, Erişilebilir, Engelsiz Hayat

Sayı: 82

Aralık 2020

Editör: Meral Sözen.

Yazım Denetimi: Gülcan Altun.

Web Sorumlusu: Can Deniz Balkaya, Ramazan Derin.

Web Teknik Destek: Burak Sarı.

Sosyal Medya Sorumlusu: Dilek Başar Açlan.

Yayınlayan: Engelsiz Erişim Derneği.

İletişim Bilgileri:

Web: <http://eeh.engelsizerisim.com>

E-posta: eehdergi@engelsizerisim.com

Facebook: www.facebook.com/eehdergi

Twitter: www.twitter.com/eehdergi

Youtube: www.youtube.com/channel/UCYxPXyFBI1mOlsPKTcuFafw

İçindekiler

Editörden.....	1
03 Aralık 2020'den Tarihe Notlar	3
Ayrımcılık Çarpı İki	6
BİR UMUT	9
Peki Ya Biz?.....	12
Tarih Bizim Karşımızda mı?	15
Pandemi Döneminde Ebeveyn Olmak.....	32
Ev İşlerine Sıfırdan Giriş 5	35
Yine WhatsApp Web	41
Festival Aynasında Aktivizmi Seyretmek.....	46

Editörden

2020'de toparlandı gidiyor işte.

Canımızdan, insanlığımızdan kopardıklarıyla doldurup heybesini.

Acıdan uyuşan bir organ, duygusal depremlerden hissizleşmiş bir yürek gibi sakince izliyoruz gidişini.

Tertemiz sayfaları bahar rengine boyama fırsatlarını kaçırmış olmanın umarsızlığıyla.

2021 sallıyor yepyeni sayfalarını.

“Elinizi uzatırsanız, sarp yolları göze alırsanız tüm güzelliklerimle sizinim!” diyor.

Bizler de geçen yıla ait ender güzelliklerden olan dayanma ve dayanışma örnekleri, yarının umudu ve yolun baş döndürücü heyecanıyla hazırladık sayfalarımızı.

Aralık ayları yeti farklılığı olan bireylerin üzerinden bol bol reklam ve sözde duyarlılık gösterisi yapılan bir aydır. Bizden başka herkesin bizim adımıza konuştuğu ve yanlış algıları besleyen paylaşımların fazlaca yayıldığı 2020 3 Aralık'ını Gülcan Altun'un keskin kaleminden okuyoruz.

Kadına yönelik şiddet ve tacizin yaşamın her alanına yayıldığı bu günlerde, yeti farkı olan kadınların uğradığı katmerli ayrımcılığı Sevgi Mart Göcen anlatıyor.

Sevgi'nin öfkeli kaleminden dökülenlerin birilerini kendine getireceğini umuyoruz.

Peki tacizin ve ötekileştirmenin kökeninde ne var? Burak Sarı öyküsünde bu sorunun yanıtını veriyor ve normallik algısına meydan okuyor.

Evet, varlığımızı meydan okumalarla kazanacağımızı biliyoruz. Meral Sözen ise soru işaretlerinin arasına yerleştirdiği manifesto gibi bir yazıyla yeti farkı olanları da diğer ötekileştirilenler gibi meydan okuyan bir mücadeleye davet ediyor.

Peki sakatlara bakış hep aynı mıydı? Onların bu bakış açısına karşı konumlanması nasıldı?

Sorunun cevabı, Amine Ennur Aksoy ve Soner obanın muhteşem çevirisinde.

Böyle güzel bir kaynağı çevirerek bize kazandıran dostlarımıza teşekkür ederiz.

Pandemi hayatımızın bir parçası oldu. Pandemi koşullarında kör bir ebeveyn ne tür problemlerle karşılaşılıyor? Nurşen Korkmaz'ın kaleminden okuyoruz.

Nurşen'in yazar kadromuza katılmış olması 2020'nin güzel gelişmelerinden biri oldu, hoş geldin Nurşen.

Kahve içme isteğiniz böcek korkunuzdan daha büyük değilse önce mutfağı temizlemelisiniz. Ve işte Murat kefeli ev işlerinin 5. bölümüyle sahnede.

Bilişim köşemizde ise WhatsApp web var. Ramazan Derin'in sempatik tarzı yazısına yansıyor ve çok keyifli bir anlatım ortaya çıkıyor.

Bu yılın güzel olaylarından biri de, pandemiye inat festivalimizi gerçekleştirdik. Peki nedir bu festivallerin anlamı? Konuk yazarımız Habil Bozkurt anlatıyor.

Bu yıllık bizden bu kadar. 2021'in güzel günlerinde buluşmak dileğiyle.

Aşkla, dirençle, umutla ve sağlıkla kalın.

03 Aralık 2020'den Tarihe Notlar

Gülcan Altun

guleycane@gmail.com

Sayı: 82, Aralık 2020

Farklılıklarımızla kimsenin reklam, propaganda ve vicdan sömürüsü malzemesi olmayacağız!

3 Aralık Dünya Yeti Farklı Birey Sömürüsü Günü'nü geride bıraktık. 3 Aralık'ın BM tarafından Dünya Engelliler Günü olarak kabul edilmesinin ardından, istismarcılara gün doğdu. Erişilebilirlik yasasını bile yıllardır uygulamayan kamu kuruluşları, sınırları içerisindeki erişilebilirlik sorunları nedeniyle yolda yürümenin bile işkenceye dönüştüğü belediyeler, hak temelli mücadele yürütenlerin sesine ses olmayı aklına bile getirmeyen ünlüler, reklam için hiç bir fırsatı kaçırmayan şirketler, toplumdaki engelli algısından kendilerine konfor alanı yaratan bazı engelli örgütleri. 3 Aralıklarda salonlara, ekranlara ve sosyal medyaya üşüşüyorlar.

Gözlerinde yaş, kalplerinde sızı ve egolar tavan. Ne kadar duyarlı olduklarını göstermek için yarışıyorlar. Toplumdaki eşit birey hariç her şey oluyoruz. Süpermen, aciz, maskot... Gürültülerinden, farklılıklarla eşit yaşam taleplerimizi duymuyorlar ya da duymak istemiyorlar.

2020 3 Aralık'ı da geçmiş yılları aratmadı bu konuda. Yaşadığımız olumsuzlukların kökeninde sağlamlık olduğunu anlatmaya çalıştık. Yine de çoğunluk bildiğini okudu. Önce medyatikler şenlendirdi podyumu. Geliri X vakfına bağışlanmak üzere, engelliler yararına kıyafetlerini satışa çıkardıklarını açıkladılar. Parayla beslendiğini düşündükleri engelli kardeşleri için bir şey yapmış olmanın rahatlığıyla indiler podyumdan. Sonra binlerce engelli adayı seferber oldu. Süslü cümlelerle engelliler gününü kutladılar ve döndüler eski normale. Yani yarattıkları engellerin sürekliliğini sağlamaya. Kapanışı Ayancık Müftülüğü yaptı. Yüzyıllardır toplum içerisinde süregelen körler zifiri karanlığa mahkumdur temalı bir video yayınlamakla ibretlik yaratıklar olduğumuzu anlatmaya çalıştı. Video Türkiye Körler Federasyonu'nun müdahalesiyle yayımdan kaldırılmış duyularımıza göre. Ve yine duyduğumuza göre Ayancık Müftülüğü özür de dilemiş. Ancak zihniyet değişmediği sürece bir başka yerde, bir başka kurum benzerini

yapacaktır maalesef. Bizim içimizde de kendisini aciz, eksik, muhtaç gören ve bu görgüden dilenci kültürüyle nemalananlar da var olduğu sürece daha çok mücadele vermek zorunda kalacağız bu tür paylaşımlarla.

Video, artık yayımdan kaldırıldığına göre merak edecek olanlar için insanı deliye döndüren birkaç ifadeyi aktaralım sizlere. Videoda öncelikle güneşin her gün doğduğu ancak körlerin hayatının hep karanlık olduğu; hayatlarının tıpkı bir sesli kabir gibi olduğu söyleniyordu. Söylem daha da acıklı bir hale getirilmek için ekleniyordu: “yaşarken ölmüş gibi hissetmek...” Ha bu arada tüm video boyunca fonda acıklı bir melodinin çaldığını herhalde tahmin edebilirsiniz. Video şu cümle ile sona eriyordu: “Engellilerin, şiddet gören kadınların, çocukların can güvenliği, hayatları başkalarının vicdanı kadardır. Toplumun vicdanı kadardır, farkındalığı kadardır. O halde engel, görmemek mi? Görmezden gelmek mi? Duymamak mı? Dinlememek mi? Konuşmamak mı? Aynı dili konuşmamak mı? Gelin hep birlikte tıpkı asrı saadette olduğu gibi vicdanları yeniden, bir kez daha harekete geçirelim.”

Tüm bunların bireylerin ya da toplumun salt vicdanına terk edilemeyeceğini kavramak bu kadar zor mu? Oysa Allah insana akıl vermiştir. "Akıl sahipleri düşünebilirler diye". Mantığını işleyen herkes eşitlik, erişilebilirlik ve engelsiz bir hayatın hepimizin hakkı olduğunu idrak edecektir. Bir şey daha: Körlerin çok büyük bir kısmı, yani sizin görmek istemediğiniz kısmı, kendini kabirde falan zannetmiyor, yaşarken ölmüş gibi hissetmiyor. Tersine güneşin sapsarı sıcaklığıyla, rüzgarın masmavi dokunuşuyla inadına yaşıyor, inadına aranızda geziniyor. Üretime katılmak için, sosyal, kültürel veya siyasi her türlü alanda söz sahibi olmak için savaşıyor.

Ayancık Müftülüğü, bağlı olduğu diyanete, Kur'an öğreticisi olarak EKPS S sınavı sonucuna göre ataması dahi yapıldığı halde kör olduğu gerekçesiyle ataması iptal edilen engellilerin durumunu soran bir video hazırlamış olsaydı, bu yazıda daha farklı yer alabilirdi.

Bir kez daha üstüne basa basa bildiriyoruz: kimsenin maddi ve manevi sömürü aracı olmayı kabul etmiyoruz. Herkesin kişiliğine ve farklılıklarına saygı gösterilmesi gerekiyor. Biz de en temel haklarımız için rica etmiyor, farklılıklarımızla eşit, engelsiz, özgür ve erişilebilir bir hayatı diretiyoruz.

Son not: Engelsiz Erişim Derneği, içinde yer alan Düşün Sorgula Üret Kolektifi önderliğinde 3 Aralık 2020 günü tüm bu yukarıdakilere ve daha fazlasına dikkat çekmek ve

tarihe bir not düşmek için Twitter’da bir etkinlik yaptı. Görünür görünmez sağlamlığı, sende, bende, bizde sağlamlığın ete kemiğe bürünmüş halini mesajlarla SağlamlıklarDışarı etiketiyle anlattı. Meraklılarına duyurulur.

Ayrımcılık Çarpı İki

Sevgi MART GÖCEN

sevgi.mart@gmail.com

Sayı: 82, Aralık 2020

Merhaba sevgili dostlar. Şimdi başlığa bakıp; “Bu da nereden çıktı. Biz tek başına ayrımcılıkla baş etmeye çalışıyorduk; çarpı ikisi de ne oluyor?” diyenler olacaktır. Ayrımcılığı, toplumun bir yarısı için ikiye çarpıyoruz, kadınlar...

İster yeti farklılığınız bulunsun ister başka bir dine, siyasi inanca, ırka ya da kültüre ait olun kadınsanız çoğunluğu oluşturan toplum gözünde iki kez ayrımcılığa uğramaya mahkûmsunuz.

Tarih boyunca, gerek iş gerekse ev hayatında kadın hep ikinci sınıf olarak değerlendirilmiş. Kendine toplum tarafından biçilen, “Ev kuracaksın, evleneceksin, anne olacaksın, evlenmeden bedenini kimseyle paylaşamazsın...” rolleri ile mücadele etmek zorunda bırakılmış.

İş hayatında erkekle birlikte ve hatta ondan daha çok çalışmasına rağmen, emeği yok sayılmış; erkeğin aldığı yarısı ücret, kadın için yeterli görülmüş. Doğurganlığı problem olmuş ve hastalık olarak değerlendirilmiş. Topluma kazandırdığı yeni bireyin gelişimi, sağlığı için ayırması gereken zaman, en büyük kazanım olması gerekirken, sermayenin kaybı olarak kabul edilmiş. Kullandığı izin, aldığı fazla mesai, yaptığı bayram tatili hep göze batmış.

Ev hayatında da hiçbir özgürlükleri olmamış. “Karnından sıpayı, sırtından sopayı...” mantığıyla sahip olunmuş kadınlara; sofrada kaşık düşmanı, tarlada ücretsiz ırgat; yatakta zevk nesnesi, mutfakta uşak... Bir şey isteyemez, kendine ait bir hayatı olamaz, hayal kuramaz, kursa da anlatamaz, çocuklarını doğurur ama asla hayatına ortak edemez, onların hayatı hakkında hiçbir söz söyleyemez, varlığı, gidince mutfakta asılı önlüğünde, beşikte uyuyan bebeğinde, kenarda kalmış yazmasında kalır birkaç gün; sonra oda silinir gider. Yerini bir yenisi alır ve bu kez döngü onun için başlar yeniden.

Çok karamsar mı geldi bu tablo size. Ama inanın ülkemizde her gün yüzbinlerce kadın yaşıyor bu hayatı. Gelin şimdi bu portreye bir fırça darbesi daha vuralım ve bu kadını örneğin Hristiyan ya da alevi, kör ya da topal, Ermeni ya da Süryani yapalım. Zaten yoktu ya artık yok bile değil; koca bir hiç. Evet, gerçek bu.

Bu kadın bir şekilde kısır döngüsünü kırsın ve iş aramaya çalışsın. Örneğin kör bir kadın olarak iş başvurusu yapsın. Hatta bu kadın o kadar şanslı ki zamanında babası tarafından okutulmuş. Belki de kör diye okutulmuştur. Öyle ya kör zaten, tarlada tapanda işe yaramaz; evde yatakta da kadın olmaz; bari okusun belki üç beş kuruş kazanır da kendi masrafını kurtarır. Çünkü o bir engelli. Onun cinsiyeti de yok.

İş hayatında hem kadın olmanın verdiği ayrımcılıkla baş edecek hem de kör olmanın getirdiği hastalıklı ve önyargılı bakış açısına karşı mücadele verecek. Yokluğunu var ettirecek, yeteneklerini anlatacak, kendini kabul ettirmek için olağanüstü çaba sarf edecek; çünkü o hem bir kadın hem de bir yeti farkı var.

Peki ya toplum hayatındaki durumu ne olacak. Bir kere yeti farkı olduğu için, özellikle kadın cinsiyeti olmayacak. Ama bu işe geldiğinde de değişecek. Örneğin zihinsel yeti farklılığına sahip bir kadınsa, babası, abisi, dayısı, amcası tarafından bile zevk nesnesi yapılabilecek. Bunda da bir sakınca görülmeyecek. Öyle ya o ne yaşadığını nereden bilsin. Ya da bundan kısa bir zaman önce çok büyük bir işmiş gibi lanse edildiği haliyle, babasının damat olduğu bir düğünün gelini olacak; duyguları, kalbi, hisleri yok sayılarak...

Kör, topal ya da başka bir yeti farkı varsa, nasıl kadınlık yapsın denilecek. Öyle ya evi çekip çevirmek, eşe, çocuklara sahip çıkmak; yemek pişirip, temizlik yapmak; bir aile hayatı sürdürmek; yeti farkı olan bir kadının üstesinden gelebileceği işler değil. Hal böyleyken, durduk yere bu zavallı engelliye bir de cinsiyet yükleyip; olur olmaz hayallere kapılmasına sebep olmamak gerek. Şimdi kalkar âşık falan olur, çık işin içinden çıkabilirsen değil mi? Sağlamcılar!

Hasbel kader kadın olduğunun farkına varıldı ve evlendi. Evinin temizliği, mutfağındaki meyve sebzenin durumu, pişirdiği yemeği nasıl tabağa koyduğu, masasında nasıl servis açtığı serbestçe değerlendirilebilir. Hiçbir kısıtlama olmaz ve üstelik bu en yakınları tarafından yapılır. Mesela muhteşem bir akşamın ortasında, evinde misafirleri varken, mutfağı temizlenmeye kalkılır ve bunda bir sakınca görülmez. Bir de bu kadın çocuk yapıyor. Eh ozaman dünyasını dar

etmek, gebeliğini rezil etmek için elden geleni arda koymamak gerekir tabii ki. Bir kere yeti farkı var, hele eşinin de yeti farkı varsa ve toplumun genelinden farklıysalar, çocukta yeti farkıyla doğarsa, işte topluma bir sorun daha. Hem bu kadın nasıl annelik yapacak; o çocuğu nasıl büyütecek, nasıl sahip çıkacak, nasıl birey yapacak... Uzar gider bu sorular. Üstelik, bu soruların olur olmaz her yerde sorulmasında; kadının gizlice izlenip; değerlendirilmesinde, her annede yaşanacak aksaklıkların ele geçen büyük bir fırsatmış gibi yüze vurulmasında hiçbir sakınca yoktur. Çünkü, engelli kadının ruhu olmaz, gönlü kırılmaz, duyguları incinmez... zira o bir canlı değildir.

İşte hastalıklı ve sağlamcı bakış açısının toplumda yeti farkı olan kadına biçtiği rol böyle. Ben her yeti farklılığına sahip kadının hayatında mutlaka en az bir kez karşılaştığı tabloyu çizmeye çalıştım sizlere. Şimdi, her 3 Aralık'ta duyar kasan siz sağlamcılar, bu hastalıklı tavırlarınızı bırakmadıkça; bu sapkın fikirlerinizi değiştirmedikçe; bu dünyanın sizinle aynı anda ve eşit biçimde bizim de olduğunu anlamadıkça; çıkın hayatımızdan, alın duyarlarınızı, saçma sapan mesajlarınızı ve koca bir hiçe dönüşün. Böylece bize de sizin kirlettiğiniz alanları temizleme ve eşitlik tohumlarını serpip; özgürlüğün tadını çıkarma fırsatı kalsın.

BİR UMUT

Burak Sarı

buraksari2014@gmail.com

Sayı: 82, Aralık 2020

Dışarıda sınırsız bir güneş. Aşka ve kavgaya çağırın türden. Sonbahara karşı giriştiği başkaldırının kısa sürecektir zaferini kutluyor. Ve kuş cıvıltıları. Hani şu insanın aklına özgürlük fikrini aşıl原因an hınzır cıvıltılar. Oysa onların kimseye fikir vermek gibi bir derdi yok. Çiftleşme güdüsünün baş döndürücülüğüyle avazları çıktığı kadar kur yapıyorlar birbirlerine. Doğa böyle cıvıl cıvıl kaynarken evde durmak şu güneşe haksızlıktır diyerek curcunanın içerisinde bırakıyorum kendimi. Aylarca evde kalmış olmanın tortusunu atmamak için iki dostumla buluşuyorum. Bu kadar dar bir gurupla takılmamanın nedeni tamamen duygusal. Pandemi koşulları yani. Gerçi ben pandemiden önce de aynı gurupla takılıyordum ama olsun. Çevrem ne kadar geniş olduğu ortaya çıkmasın. □ Fiziksel mesafeyi gözeterek merhabalaşıyoruz ve ilerlemeye başlıyoruz. Dışarıda aynı curcuna. Evinde kalsa açlık işe gitse virüs tehlikesiyle karşı karşıya olan emekçiler. Bizi virüs değil bu düzen öldürür diyenler. Market reyollarında, şantiyelerde ve fabrikalarda virüse meydan okuyor. Kulaklarında bildik ağızlardan çıkan azar. “Kalabalık otobüse binmeyin, sosyal mesafeye dikkat etmiyorsunuz” Sesin sahibi olanca ihtişamıyla ses tellerini titreterek hükmediyor. Sonra patron aynı şekilde işçiye, usta çırağına bağılıyor. Baba çocuğa, öğretmen öğrenciye. Kimse kendi egosuna toz kondurmuyor. İlerliyoruz. Tanıdık sokaklar. Duvarlarına anlarımız sinmiş mekanlar bir bir kapanmış. Belleğimizi koruyamıyoruz diyorum. Kocaman bir kentin belleği olan bir tiyatro salonunu bile koruyamadık. Sonra öğrencilik yıllarımızda sürekli kaset almaya gittiğimiz ve önünde çalan güzel müzikleri dinlemek için sürekli etrafında dönüp durduğumuz kasetçi dükkanının olduğu Karanfil Sokak üzerinden Konur sokağına geçiyoruz. Şimdilerde o kasetçinin yerinde yeller esiyor ve Konur Sokak bir açık hava hapishanesini andırıyor. Bu güzel havada gireceğimiz tek kapalı alan bir kitapçı ve biz de onu yapıyoruz. Ben hemen şiir kitaplarının olduğu bölüme yöneliyorum. Arkadaşıma tek tek kitapları okutuyorum. Birkaç kitap alıyorum. İçlerinde Şilili şair Pablo Neruda'nın kitabı da var. Sonra şairin biyografisi kitabında birisine yönelik istismarını anlattığı bölüm aklıma geliyor. Nasıl olabilir diyorum. Nasıl dünyanın en hisli şairlerinden birisi böyle küçülür? Zihnindeki

ütopyadan, yüreğindeki aşktan da mı utanmaz? Nasıl Doğanın canlılara bahsettiği en güzel, en hisli şeylerden birisini iğrenç bir eyleme dönüştürür? Sorgulamak istemiyorum bunu ama zihnimde reddedilmeyi kabullenemediği olasılığı beliriyor ve midem bulanıyor. Yani kendi boktan egosu bütün bunların nedeni olabilir diyorum. Kitabı sessizce rafına bırakıyor ve ruhumdaki sızıyı dindirmek için Lorca'nın şiir kitabını alıp çıkıyorum. Sonra geleneği bozmuyoruz ve Mülkiyeliler'in bahçesine oturuyoruz. Kadehlerimiz peş peşe boşalırken biz de dünyayı kurtarıyor, edebiyat parçalıyor, konudan konuya atlıyoruz. Sonra kurtarılması gereken dünya gerçekliğiyle yüzümüze bir utanç sağanağı olup patlıyor. Evinde annesinin dizi dibinde olması gereken küçücük çocuklar masaları dolaşp mendil satıyor. Boğazım düğümleniyor. Kalkmaya hazırlanıyorum, tam çıkacağım sırada çocuklar bir daha geliyor. Yan masada oturanlar keyiflerini kaçırarak bu gerçeklikle yüzleşmeye cesaret edemedikleri için çocuklara bağıyor ve onları polis çağırmakla tehdit ediyor. Böylesi durumlardaki kontrolsüzlüğüm devreye giriyor ve olanca öfkemle ağzıma geleni saymaya başlıyorum yan masadakilere. Arkadaşlarım beni yatıştırıyor ve oradan çıkarıyor. Çocukları dinlemediler bile diyorum. Dinlemediler bile. Çünkü kendi ezik egolarını tatmin edecek, kendilerinden zayıf gördükleri birisini arıyorlar. Çok meşhur bir şairin körlerle ilgili yanlış bilgi paylaştığını ve onlarca körün uyarı yorumlarını dikkate almadığını söylüyorum. Aynı yerden besleniyorlar diyorum. Aynı boktan egonun esiri bunlar. Mendil satan çocuklar masalarının tadını kaçıramaz, körler kendileriyle ilgili söz söyleyemez gibi. Değişmeli diyorum değişmeli. Ötekileştirilen herkes sırtındaki kırbacı koparmalı diyorum. Eksik olan ben değilim demeyi öğrenmeli diyorum. Kendi korunaklı evinden daha çok denetim talep eden ve akıl hastalıkları çoğalacak diyen Zizek'e dünyanın bir ucundan soruyorum: Akıl hastalığı nedir? Dünya akıl hastalarıyla, anormallerle daha adil bir yer olmaz mı? Sonuçta dünyayı normaller ve normallik algısı bu hale getirmedim mi? Olmayacak bir normallik yerine kazanılabilecek bir özgürlük için dövüşmek daha uygun değil midir diyor ve dünyanın bütün denetimlerini kendisine hediye etmek istiyorum. Sonra içimdeki umut yine baş kaldırıyor. Fabrikadaki işçinin, ayrıştırılan sakatın, ezilen kadınların, eşcinsellerin ve göçmenlerin; kısacası tüm ezilenlerin bir gün farklılıklarıyla özgür ve eşitçe yaşayacağı günlere olan inancım depreşiyor. Ayrılırken, yeterince kafalarını ütülediğimi düşündüğüm arkadaşlara son bir gol daha atıp, bir şiir okuyarak vedalaşıyorum. O şiirden bir bölümü bilmem kaç kere dilimde çevirerek eve geliyorum.

“Belli ki dağların

Denizlerin

Ve Gllerin zerinden

Sıyrılıp gelmektedir seher

Belli ki yakındır.

Belli ki yakındır doğayı

Ve hayatı sarsacak saat”

Peki Ya Biz?

Meral Sözen

meralsozen1@gmail.com

Sayı: 82, Aralık 2020

Kadındık, siyahtık, işçiydik. Ezildik, gizlendik, öldürüldük. Bir ses yükseliyor; ırkçılığa karşı, cinsiyetçiliğe karşı, sömürüye karşı.

Peki ya biz? Bizim sesimiz nerede?

8 Aralık akşamı oynanan şampiyonlar ligi maçında tarihe geçecek bir olay yaşanıyor. Maç esnasında hakem, takımlardan birinin yardımcı antrenörünü işaret etmek için, ‘negru’ ifadesini kullanıyor. Muhtemelen ‘negro’ sözcüğüyle aynı kökten gelen bu ırkçı ifadeye, önce kendisine ‘negru’ denen antrenör tepki gösteriyor. Hakem bu sözcüğün kendi dilinde hakaret anlamı taşımadığını, yalnızca siyah anlamına geldiğini söylüyor. Bunun üzerine, takımın futbolcularından biri şu efsane yanıtı veriyor: “Sen bir başkasına beyaz adam demiyorsun da niye ona siyah adam diyorsun?”

Bu tepkilerle birlikte her iki takım da oynamaya devam etmeyeceklerini söylüyor ve sahayı terk ediyorlar. Maç başka bir tarihe erteleniyor ancak yaşanan bu olay sonrasında sergilenen ırkçılık karşıtı duruş küresel bir yankı buluyor. Öyle ki daha önce ırkçı açıklamalarla gündeme gelenler bile bu tepkilere katılıyor. Bunu biraz yeti farkını engele dönüştüren sağlamlıların samimiyetsiz 3 Aralık mesajlarına benzetiyorum ve ayrı bir yazının konusu olabilecek bu çelişkiyi bir kenara bırakıp soruyorum.

Peki ya biz? Her an her yerde ayrımcı söylemlerle karşılaştığımızda ne yapıyoruz? Ve dahası, ses çıkardığımızda neyle karşılaşıyoruz? Neler duyduğumuzu hemen uyarlayayım. “Bir defa siyah antrenörün tepkisi tamamen kompleksinden kaynaklı. Kendiyle barışık olsa kendisine böyle denmesinden rahatsız olmazdı. Öyle her şeye de “ırkçılık” falan demek de çok gereksiz.

Zamanında belki ezilmiş olabilirler ama şu an ne ayrımcılığında bahsediyoruz? Uluslararası düzeydeki büyük bir organizasyonda, Şampiyonlar Ligi'nde, görev almış daha ne istiyor? Hem sözcüklere de bu kadar takılmamak lazım, o bir futbol oyunu sonuçta. İnsanlar orada bir spor etkinliği için bir araya gelmişler, tutup da böyle güzel bir ortamı bozmak siyahileri ancak toplum gözünde itici yapar..." Daha da uzatabilirdim ama bu kadarıyla bile sinirlerim bozulmaya başladı.

Bu maçtan bir gün öncesine dönelim. Sosyal medyada; kadınların, uğradıkları tacizlere karşı yükselttikleri seslerini duyuyoruz. Hedefte Hasan Ali Toptaş var. Edebiyat çevrelerinde son derece saygın bir yeri olan yazara özür diletiyorlar. Geçmişten günümüze başka isimler de ekleniyor ifşalara. Elbette samimiyeti tartışmalı özürler kimseyi tatmin etmiyor ve hiç kimseyi kurtarmıyor. Başta okurları olmak üzere pek çok kişiden tepkiler yöneliyor yazara, yayınevlerine çağrılar yapılıyor.

Peki ya biz? Böyle bir durumda biz ne diyoruz, onu söyleyeyim bu sefer. "Her şeyden önce kişileri hedef almamalıyız. Biz işimize bakmalıyız. Haklarımızı kimseyi hedef göstermeden savunmalıyız. Hem ben o yazarı çok severim, bende ayrı bir yeri vardır kitaplarının. Zaten onun destekçisi de çok olur, o kadar insanı karşımıza almamalıyız. Ayrıca olayın detaylarını da bilmiyoruz,

konuyla ilgili tüm ayrıntılara hakim olmadan atlamamalıyız. Toplumun gözünde sorunlu ve agresif bir imaj vermiş olmayalım." Ah dostlarım!

Biraz daha geriye gidelim. Aylardır bir ses yükseliyor yerin yedi kat altından. "Öyle mi alay komutanı!" diye soruyor. "Bir tane kıçı kırık patrondan hesap sormayı beceremeyen devlet, gücünü bizde sımayacak öyle mi?"

Peki ya biz? Durun durun, açıklıyorum hemen. "Bizdeki durum başka. Aynı şey değil. Devlet bize iş verdi. Ücretsiz şehir içi seyahat hakkı verdi. Bizim siyasetle işimiz yok. Hem hepimiz aynı politik görüşte değiliz. Zaten bunların amacı başka. Haklarını istiyorlarsa resmi makamlara baş vursunlar, mahkemeye gitsinler, olayı farklı bir boyuta taşımaya gerek yok. Ayrıca konunun devletle ne ilgisi var?"

Biz mi?

Erişilebilirlik yasası bilmem kaçınıcı kez erteleniyor. Kendi mesleğini gereği gibi yapabilen bir avuç insan dışında, iş yerlerinde sığıntıyız. Sokakta her gün sözlü tacize uğrayan biziz. Kişi ve kurumların büyük çoğunluğu tarafından yok sayılan biziz. Kültüre, sanata, edebiyata, bilime herkesle aynı anda erişemeyen biziz. Belli mekanlara, belli arkadaş gruplarına hapsedilen biziz. Yılın belli günlerinde başı okşanan, hiçbir konuda fikri sorulmayan, sesi duyulmayan, muhatap alınmayan biziz. Partilere çağırılmayan biziz. Eşit bir biçimde sağlığa, eğitime ulaşamayan biziz. Gerçekten biz öldürülmüyor muyuz? Güvensiz şehirlerde yaralanmak veya ölmekle evlere kapatılmak arasında bırakılan biz değil miyiz? Ne istersiniz, illa meydanlarda kafamız mı kesilsin? Anne karnındayken yaşamamasına hüküm verilen biz değil miyiz? Engelli bebeğin dünyaya gelmemesi gerektiğinin her yerde açıktan savunulmasına tanık değil miyiz? Neyiz biz, peygamber falan mı?

Bizim yurdumuz yok mu? Bize, “Asla yalnız yürümeyeceksin” diyen yok mu? Bizim hayatlarımız önemli değil mi? Bizim zincirlerimizden başka kaybedecek neyimiz var?

Biz de birleşeceğiz. Kendi sesimizi yükselteceğiz.

Biz kim miyiz?

Sistem canımızı nereden yakıyorsa, kimliğimiz odur.

Tarih Bizim Karşımızda mı?

Çeviri: Soner Çoban

Son Okuma ve Düzeltmeler: Amine Ennur Aksoy

Amineennur.aksoy@gmail.com

Sayı: 82, Aralık 2020

Merhaba değerli okur.

2020'nin son sayısını biz yeni bir yazı dizisinin ilkiyle güzelleştirmeyi istedik. Bu ay ve önümüzdeki iki ay boyunca sizleri heyecanla takip etmenizi arzuladığımız üç farklı başlıktaki çevirilerle buluşturmak için harika bir motivasyonumuz var. Diri tutmayı ve bu hedefimizi gerçekleştirmeyi umuyoruz.

Nedir bu çeviriler peki? Biz neden bunu yapmak istedik?

1973, 74 ve 75 yıllarında; National Federation of the Blind (NFB) / ABD Ulusal Körler Federasyonu tarafından düzenlenen yıllık kongrelerde 3 farklı temadan sakatlık perspektiflerini ele alan konuşmalar yapıyor NFB'nin o dönemki başkanı Kenneth Jernigan. Bugün aynı vizyonu sürdüren NFB'nin, dünyada başka oluşumların ve bizim de Türkiye'de sakatlık hareketi adına söylediklerimizin temel çerçevelerini çiziyor. Bu sözlerin bin dokuz yüz yetmişlerin başında söylendiğini de düşünürsek; dönemi ve bağlamı içinde oldukça zihin açıcı şeyler okuyacağınızı söyleyebiliriz.

İlk konuşmasında, sizin de ilerleyen paragraflarda göreceğiniz üzere; tarih bize karşı mı diye soruyor. Tarih, anlatılarını kurarken kimleri anlatmıyor, neleri dışarıda bırakıyor, hangi körlerden sıkça bahsediyor, hangi meseleler daha çok vurgulanıyor sorularını bizim için cevaplıyor. Her tarihçinin kolay kolay bulup anlatmadığı insan hikayeleri anlatıyor. "Evet, bunlar da gerçektir!" diyor. Tarihin sahnelerinde gezinmeyi sevenlerin, keyifli satırlar bulacağına inanıyoruz.

Sonraki sayıda olmasını planladığımız 1974 tarihli konuşmasında ise, edebiyatın sayfalarına dalıyor Jernigan. Şairler, romancılar, deneme yazarları körleri nereye koyuyor eserlerinde, biz nasıl algılanıyoruz, rolümüz ne oluyor tahayyül ettikleri kurguda, olduğumuz

gibi mi anlatılıyor, yoksa olmamız, bahsedilmemiz istendiği gibi mi diye soruyor. Sadece farklı çağlarda, farklı türlerde, bir yazarın iki farklı eserinde değil; tek bir kitabın içinde bile sıkça rastlanabilen çelişkili, çatışmalı tahayyüllerin varlığından bahsediyor. Edebiyat bizim karşımızda mı sorusunun cevabını birlikte buluyoruz.

Dizinin 1975 tarihli son konuşmasında ise; ihtiyaçlarımızın, potansiyelimizin farkında olduk ve bizimle beraber aynı farkındalığa sahip olmaya başlayan gören dostlarımız da var; ama halen medyada ve neredeyse tüm toplumsal hizmet kuruluşlarındaki çoğunluk, bizden ve yükselen taleplerimizden haberdar değil diyerek toplum ve onun kurumları bize karşı mı sorusunu yöneltiyor. Tanıdık değil mi? Bugün de gören dostlarımız var bizimle hak temelli bir yaşamı konuşabilen; ama yeterli değil. Ulaşmaya, erişilebilirliği birlikte konuşmaya ihtiyacımız olan birçok organı var içinde yaşadığımız toplumun. Bu konuşma bize bildiklerimizi yeniden hatırlatır, henüz düşünmemiş olduklarımıza bir ışık yakar umudundayız.

Üzerine söz söyleyecek daha fazla cümleye Türkçe olarak da ulaşmak, birlikte konuşabileceğimiz insan sayısını artıracak; daha fazla insan, bu söylenenlerin bugün hala ne kadarının geçerli olduğunu analiz edecek, ne kadarının ise değişip yeni şeyler söylendiğini düşünecek inancı; bu çevirileri yapmaya başlamak için bizi heyecanlandırdı.

Eski söylenmişlere referansla bugünkü adımları atalım; eski söylenmişlerin üzerinden geçen zamanı, köprüden akan suları bilimsel düşünce ilkelerine uyarak yorumlayıp yerine yenilerini koyalım, sosyal bilimlerdeki birçok alana göre nispeten genç olan sakatlık çalışmalarını çok daha fazla insanla yorumlayalım istiyoruz. Bu bağlamda; tamamlamayı umduğumuz bu yazı dizisi bizim için de bir başlangıç olacak.

Herkese keyifli okumalar diliyoruz.

Körlük: Tarih Bizim Karşımızda mı? Ulusal Körler Federasyonu Eski Başkanı Kenneth Jernigan'ın, yıllık NFB genel kurulunda yaptığı konuşması

New York City, 5 Temmuz 1973

Alandaki uzmanların yanı sıra, genel halktan insanlar, geleceğin körler için neler getireceği konusunda büyük farklılıklar gösteren düşüncelere sahipler. Bunu olduğu gibi söylemeye çalışan bazıları, sonsuz ekonomik bağımlılık ve ikinci sınıf vatandaşlık rollerinde hata yaptığımızı görüyor. Daha umutlu birileri, bağımsızlık, eşitlik ve topluma tam üyelik yolunda yavaş ama istikrarlı bir ilerleme öngörüyorlar. Benim görüşüme göre, bu bir öngörü meselesi değil, karar meselesidir. Bu

olası sonuçların hiçbirinin kesin veya öngörülebilir olmadığına inanıyorum, çünkü yaptığımız seçimlerin ve bulunduğumuz eylemlerin kendileri, geleceğin belirlenmesinde birer faktördür. Kısacası, biz körler olarak (tüm insanlar gibi) alternatif geleceklerle karşı karşıyayız: kendi hayatlarımızı yaşayacağımız

bir gelecek ya da bizim için hayatlarımızın yaşanacağı başka bir gelecek.

Ama gelecek açık ve olasılıklıysa, geçmiş kesinlikle kapanmıştır ve nihaidir. İnsanların gelecekteki işlerin şekline dair sahip oldukları tartışmalar ne olursa olsun, tarihin kalıcı kaydıyla maziye karışan işlerin şekli hakkında hiçbir kuşku olamaz. Ya da olabilir mi? Alternatif geçmiş diye bir şey var mıdır?

Hepimiz tarihsel kayıtların bize ne anlattığını biliyoruz. Tarihsel kayıtlar bize, sadece düne kadar, körlerin normal toplum katmanlarından tamamen dışlandığını söylüyor. İlk toplumlarda, denildiğine göre, terk edildiler, yok edildiler ya da topluluğun delilik sınırlarında dilenciler olarak kendi başlarına savaşmaya bırakıldılar. Orta Çağ'ın sonlarında, bize söylendiğine göre, imarethanelerde ve diğer korunaklı kurumlarda bakımları ve korunmaları için düzenlemeler yapılmaya başlandı. Görünüşe

göre, kör insanlar, ancak son zamanlarda usulca gölgelerden sıyrılmaya, bağımsızlık ve kendi kendine yeterlilik yönünde hareket etmeye başladılar.

Bize tarihin söylediği budur - daha doğrusu, tarihin ve tarihçilerin bize söylediği budur. Ve genellikle bu tarihlerden çıkarılan ders, körlerin her zaman başkalarının iradelerine ve merhametine bağımlı olduğudur. Biz, kendilerine ve bazen de kendileri için şeylerin yapıldığı insanlar olduk ama asla kendileri için yapanlar olmadık. Aslında, bu hesaba göre, kendimize ait bir geçmişimiz yok –etkin katılım, macera ya da başarı kaydımız yok, sadece (neredeyse kendi günümüze kadar) beyhude ve kesintisiz bir perişanlık ve bağımlılık sürekliliği... Görünüşe göre körler, zaman içinde ve dünyada sadece kör değil, meçhuldür de– tarihin akışını dalgalandıracak kadar ayırt edici özellikleri olmayan, anonim ve önemsiz bir insan grubu...

Saçmalık! Bu gerçek değil, masal. Bu hakikat değil, yalan. Gerçekte, yüzyıllar boyunca kör insanların başarıları sayıları ile orantısız olmuştur. deha, şöhret, macera ve muazzam bir çok yönlü başarı bulunmaktadır- sadece bir kez değil, yeniden ve yeniden, tekrar ve tekrar... Elbette, insanlığın genel tarihinde olduğu gibi, bolca sefalet de vardır– yoksulluk da, ıstırap ve talihsizlik de... Ancak bu hakikat yalnızca yarı gerçektir ve bu nedenle, gerçekten de hakikat değildir. Gerçek hakikat, tam hakikat, gören tarihçiler tarafından bastırılan ve yanlış sunulan, kör insanların cesaretinin ve fethinin, büyüklüğünün ve hatta zaferinin bir tarihçesini ortaya koymaktadır. Bu, tarihçiler kötü niyetli insanlar oldukları için değil, ancak sıradan önyargılara ve yanlış anlamalara sahip insanlar oldukları için... Tarihçiler de insandır; ve gerçekler onların önyargılarına uymadığında, bu gerçekleri görmezden gelme eğilimindedirler.

Şimdi, körün hikayesinin (gerçek ve hakiki hikaye) anlatılması gereken bir noktadayız. Fazlasıyla uzun zamandır körler için gözyaşı dökülmedi değil (çünkü haddinden fazlası döküldü) fakat onlara saygı gösterilmedi ve değerleri bilinmedi. Nihayet dengeyi kuralım ve yanlışları düzeltelim. Şimdi ünlü kişilerimizi övelim ve kör kahramanların kahramanlıklarını ANALIM. Gerçek tarihimizi yeniden keşfedip böylece tarihi daha iyi yazabiliriz; çünkü insanlar (gören veya kör) HAKİKATİ öğrenmeye başladığında, HAKİKAT onları özgür kılacaktır.

On beşinci yüzyılın başlarında, ezici sayısal üstünlüklerine rağmen, parlak bir savaşta işgalci ordularına karşı vatanını savunan tarihin askeri dahilerinden biri olan, Bohemya'nın yurtsever lideri Zisca ile başlayalım. Zisca zafer anında tamamen kördü. Ülkesinin siyasi bağımsızlığını ve dini özgürlüğünü koruyan ve Bohemya tacının kendisine sunulmasına yol açan muhteşem askeri çabasının tarihçesi biraz ayrıntıyla anlatılmaya değer. Bu bölümün, standart tarihte en basit ana hatları dışında bulunamayacağını eklemem gerekiyor mu? Neyse ki, bu,

geçen yüzyılın iki tarihçisi tarafından kayda geçirildi- 1820'de İngiliz James Wilson ve yetmiş yıl sonra Amerikalı William Artman yazdılar. Sizce bu iki tarihçinin mesleklerinin dışında ortak noktaları neydi? Haklısınız: İkisi de kördü. Zisca'nın kariyerinin anlatımı büyük ölçüde onların anlamlı ve güçlü anlatılarından alınmıştır.

1414 yılında Papa tarafından Kilise'deki sapkınlığın kökünü kazımak amacıyla toplanan ve Praglı John Huss ve Jerome'un kazığa bağlı olarak yakılmasını emreden Konstanz Konseyi, Bohemya'nın her yerine terör ve dehşet yaymıştı. Bohemya halkı, öz savunma için Papa'ya ve imparatora karşı silahlandılar. Komutan generalleri olarak profesyonel asker John de Turcznow'u- daha iyi bilinen adıyla Zisca'yı seçtiler. Zisca, "tek gözlü" anlamına geliyordu, çünkü daha önceki savaşlarda bir gözünü kaybetmişti. Zisca, 40.000 yurttaş-askerden oluşan bir gücün başında - General Washington'u üç yüzyıl sonra başka bir vatansever mücadelede takip edecek olan dağınık ordudan farklı olmayan bir güçle - savaşa girdi, ancak kalan gözü aniden bir düşman okuyla kör edildi.

Hikayemiz tam olarak burada başlıyor. Zisca, yaralarından kurtulduktan sonra, çaresiz kör adam rolünü oynamayı açıkça reddetti. Arkadaşları onu duyunca şaşırıldılar, ordu için yola çıkmaktan söz ettiler ve onu bundan vazgeçirmek için ellerinden geleni yaptılar, ama o kararlılıkla devam etti. 'Bohemya'nın özgürlükleri için henüz kanımı dökmedim' dedi. O köleleştirildi; doğal haklarından mahrum bırakılan evlatları, her türlü ahlaki prensibi tahrip eden, insanlık karakterini aşağılayan bir manevi tiranlık sisteminin kurbanlarıdır; bu nedenle Bohemya özgür olacaktır ve olmalıdır. "2 Ve böylece kör general, birliklerinin büyük sevinci ile komutanlığını sürdürdü. Haber İmparator Sigismund'a geldiğinde "imparatorluğundaki tüm devletleri bir toplantıya çağırdı ve onlardan, egemenlikleri adına, imparatorluklarının şerefine ve dinleri için silahlanmalarını istedi. Zisca'ya iki büyük ordunun üzerine yürümeye hazır olduğu haberi geldi. Birincisi batıdan, ikincisi doğudan Bohemya'yı işgal edecek; merkezde buluşacaklardı ve ifade ettikleri gibi, bu [başkaldırıyı] aralarında ezeceklerdi. "3 Tüm savaş kurallarına, tüm geleneksel silahlanma ve güç standartlarına göre, bu Zisca ve onun parya ordusunun sonu olmalıydı. Biraz gecikmeden sonra imparator, ordusunun başında, o zamanlar Avrupa'daki en iyi süvari birliği olduğu kabul edilen on beş bin Macar'la Bohemya'ya girdi. 25.000 kişiden oluşan piyade eşit ölçüde iyiydi ve iyi komuta ediliyordu. Bu güç, Bohemya'nın tüm doğusuna dehşet saçmıştı."4 Nihai karşılaşma ve türedilerin kesin olarak yok edilmesi için

kader zirvesinin sahnesi kuruldu. "11 Ocak 1422'de, iki ordu büyük bir düzlükte karşılaştı. Zisca, ön cephesinin merkezinde (her iki yanında teberli birer süvari eşliğinde) görüldü. Askerleri, bir ilahi söyledikten sonra kılıçlarını çektiler ve işareti beklediler. Zisca düşmanın karşısında uzun süre durmadı ve subayları ona safların iyi bir şekilde kapandığını söyleyince kılıcını başının üzerinde salladı, bu savaşın işareti olmuştu ve hiçbir zaman bu kadar güçlü ve karşı konulamaz bir başlangıç olmamıştı. Binlerce dalga kayalarla çevrili kıyıyı dövrerken , Zisca çelik kaplı lejyonlarını düşmanın üzerine sürdü. İmparatorluk piyade birliği zorlukla direndi ve toparlanma ihtimalinin ötesinde birkaç dakika içinde dağıldılar. Süvariler savaş alanını korumak için çaresizce çaba sarf ettiler, ancak kendilerini desteksiz bulunca dönüp Moravya'ya kaçtılar."5

Bu tam bir bozgun ve mutlak bir zaferdi, ancak "Zisca'nın işi henüz sona ermemişti. Yenilgisine öfkelenen imparator, ertesi bahar Zisca'ya karşı göndermek için yeni ordular kurdu. Ancak kör general, kendisi bir kılıç kullanma gücüne sahip oldukça, ülkesinin köleleştirilmemesi gerektiğine karar vermişti, cesur ordusunu topladı "ve sayı ve donanım açısından korkunç dezavantajlara rağmen düşmanla bir kez daha karşılaştı. "[Düşmanın] tamamen bozguna uğratıldığı ve savaş alanında en az dokuz bin ölü bıraktığı bir savaş gerçekleşmişti."

Bizzat Sigismund komutasındaki büyük imparatorluk ordusunun kalan bölümü, sonrasında benzer bir kaderle karşılaştı ve güçlü imparator, kör generalden barış istemek zorunda kaldı. Sonra bu olağanüstü insanın son muhteşem hareketi gerçekleşti. Tarihçi Wilson'ın anlattığı gibi: "Yalnızca barışı sağlamak için silaha sarılmış Kör kahramanımız, onları bırakma fırsatına sevinmişti. Minnettar vatandaşları, büyük hizmetleri için ondan Bohemya tacını bir ödül olarak kabul etmesini istediğinde, o bunu saygıyla reddetti."7 ve Zisca şöyle demişti: Beni tasarılarınıza hizmet eder bulabilir, hem öğütlerime hem de kılıcıma özgürce başvurabilirsiniz, ancak hiçbir müesses yetkiyi asla kabul etmeyeceğim; Aksine, size en içten tavsiyem, düşmanlarınızın ahlaksızlığı size barışı mümkün kıldığında, krallara değil kendinize güvenin, hükümetinizin yalnızca özgürlüklerinizi güvence altına aldığı bir devlet oluşturun."8 Bu, askeri deha, vatansever, özgürlük savaşçısı, devlet adamı ve kör insan Zisca'nın gerçek hikayesidir.

Zisca'nın olağanüstü kahramanlığı, bir başka kör Bohemyalı'nın, Avrupa'nın pek çok soylusunun enerjilerini meşgul eden ve hayatlarına mal olan tarihi Cressy Savaşı'nda ölen kör hükümdar Kral John'un hikayesini yalnızca birazcık aşılıyor. Bu kral yıllarca kördü. Silahların gürültüsünü duyduğunda, Lord'larına döndü ve şöyle dedi: " sizden şu an yalnızca Bu son

hizmeti arzuluyorum, beni bu İngilizlere o kadar yaklaştıran ki, aralarında kılıcımla iyi bir vuruş yapabileyim.” Kral ve görevlileri ayrılmamak için atlarının dizginlerini birbirine bağladılar ve savaşa girdiler. Orada bu yiğit yaşlı kahramanın arzusu vardı ve cesurca Galler Prensi'nin yanına yaklaşmıştı ve kılıcıyla birden fazla "iyi vuruş" yaptı. Tüm lordları ve onun yanındaki diğerleri gibi o da cesurca savaştı; ama birbirine o kadar bağlıydılar ki hepsi öldürülmüştü ve ertesi gün ölü bulunmuşlardı, atlarının dizginleri hala birbirine bağlıydı.

Körler ülkesinde tek gözlü adam kaçınılmaz olarak kral olur diye aptalca bir deyiş vardır. Bu elbette saçmalaktır. Aslında bunun tam tersi çoğu zaman doğrudur. Tarih, görenlerin aleminde kör bir adamın kral olmasının hiç de dikkate değer olmadığını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, 1851'de Kraliçe Victoria'nın ilk kuzeni olan Cumberland Dükü George Frederick, Beşinci George kraliyet ünvanıyla Hannover tahtına çıkmıştı. Hannover'in bu kör kralının beceriksiz olmayıp sıradan hükümdarların yönetiminden belirgin bir şekilde üstün olduğu, çağdaş bir tarihçinin sözleriyle gösterilmektedir: "Görme yoksunluğu altında çalışmasına rağmen, bu Prens, hususi karakteri sevildiği gibi kamuoyunda etkilidir; sanat ve bilimlerin koruyucusudur ve tarımsal çıkarların destekçisidir. altı farklı dili mükemmel olarak bilmektedir."9

çarpıcı biçimde benzer bir anlatım, bin yıldan fazla bir süre önce Japonya'da bir eyalet valisi olarak hüküm süren ve "etkisi, diğer ülkelerdekinden farklı olarak körlere bir model oluşturan ve yurdunu dilencilik derdinden kurtaran kör Prens Hitoyasu'yla ilgili aktarılmıştır. Hem Japon hem de Çin edebiyatı konusunda kapsamlı bir eğitim almış olan Prens Hitoyasu, kör insanları topluma ve saray yaşamına tanıttı. Dokuzuncu yüzyılda Japonya'da, kör köre yol gösterdiğinde , onlar bir çukura düşmemişler, oradan birlikte çıkmışlardı.

Şimdi kraliyet kayıtlarından macera yıllıklarına dönelim. Körlere ilgili belki de en kalıcı ve yıkıcı mit, göreceli olarak hareketsizliğimiz ve bağımsız hareketimizin eksikliği varsayımıdır - sallanan sandalyesine yapışmış ve en iyi ihtimalle, ne yazık ki, günlük rutin seyahatlerinde ona rehberlik etmesi veya onu götürmesi için başkalarına bağımlı olan kör kişi imgesi... "bağımsız hareket" in, körlere için anlam kazanmaya yeni yeni başlayan modern bir terim olduğuna inanmaya yönlendiriliyoruz.

Elbette, korunaklı köşelerinde kalan pek çok kör insan çaresizlik efsanesinden korkmuştur. Ama her zaman başkaları da olmuştur - James Holman Esquire gibi. Bir buçuk asır önce, bu yalnız gezgin, Ruslar tarafından "kör casus" olarak etiketlenmek gibi büyük bir imtiyaz kazanmıştı. Evet, bu gerçekten olmuştu!

Büyük Rusya bozkırlarından Sibirya'ya kadar tek başına seyahat eden bu cesur İngiliz, etrafındaki her şeyi o kadar yakından gözlemliyordu ki, Çar'ın polisi tarafından casus olarak tutuklandı ve götürüldüğü Avusturya sınırında törenle sınır dışı edildi.

Bu şöyle olmuştu. Holman, Kraliyet Donanması'nda teğmen olarak kısa bir kariyer yaptıktan sonra yirmi beş yaşında görüşünü kaybetmiş; ama seyahat etme dürtüsü azalmak yerine güçlenmişti. Kısa süre sonra bir dizi yolculuğa çıktı - önce Fransa ve İtalya, ardından (bir çırpıda) Polonya, Avusturya, Saksonya, Prusya, Hannover, Rusya ve Sibirya. Gerçek niyeti, daha sonra yazdığı gibi, tamamen kendi başına ve refakatsiz "tüm dünyayı dolaşmaktı"- Çar'ın polisi ve Rus casusluk suçlamaları olmasaydı bu tutkuyu yerine getirebilirdi. Daha sonra seyahatleri ve gözlemlerinin iki ciltlik bir kaydını yayınladığı Rus macerasına dair kendi düşüncelerini tekrar etmeye değer:

Durumum," diye yazıyordu, "artık aşırı bir yenilikti ve duygularım onun tuhaflığına karşılık geliyordu. Bir ülke boyunca, Diline kulağımın hiç alışık olmadığı bir kaba Tatar arabacımın refakati dışında, sakinlerinin henüz medeniyet sınırları içinde sayılmadığı belki de dünyanın en vahşi yüzünde, binlerce millik yalnız bir yolculuğa çıkıyordum ama yine de Mutlu bir güven duygusuyla beslenmiştim."11 Federasyoncuların bildiği gibi, zamanımızda James Holman kadar cesur başka kör gezginler de oldu. Yine de Holman'ın hikayesi - "kör casus" vakası – körlerin neredeyse iki yüzyıl önce böyle yedi lig (yaklaşık 35 kilometre) yol aşındırabildiklerini göstermesi açısından önemlidir - Braille'den veya uzun bastondan, yatılı okullardan veya

mesleki rehabilitasyondan önce, hatta Amerikan Körler vakfı ve onun 239 sayfalık körlerin kişisel yönetimi kitabından bile önce...

Ancak, bağımsız hareketin, uzun mesafe seyahat fırsatı ve kapasitesinden daha temel bir yanı bulunmaktadır elbette. Basitçe dolaşma, yürüme ve koşma, ata binme veya bisiklete binme - kısacası fiziksel olarak bağımsız olma yeteneğidir. Bu seyahat becerilerinde ustalaşan körlerin

miktarı sayısızdır, ama hiç kimse, meseleyi on sekizinci yüzyıldaki John Metcalf adlı gözü pek bir İngiliz'den daha yetenekli olarak kanıtlamamış veya yol göstermemiştir. Gerçekten de, bu atılğan adam sadece geleneğe değil, dünyaya da meydan okudu. Çocukluğundan tamamen kör, (diğer şeylerin yanı sıra) başarılı bir yol ve köprü inşaatçısıydı; yarış atı binicisiydi; eldivensiz box dövüşçüsüydü, profesyonel kumarbazdı; fayton sürücüsüydü ve zaman zaman, yerel kırsalda gören turistlere rehberlik ediyordu.

İşte onun birçok girişiminden bazılarının bir özeti: "1751'de yeni bir işe başladı; York ve Knaresborough arasında fayton seferi başlatan ilk kişi oldu. Arabayı yazın haftada iki defa ve kışın bir kez olmak üzere kendi başına sürdü. Kendisine daha uygun bir uğraş olarak yolların yapımı için yaptığı ilk sözleşme dönemine kadar, dikkatini ara sıra ordu yükünün nakledildiği bu işe verdi. diğer tüm arayışlarından vazgeçti. Yaptığı ilk yol parçası yaklaşık üç mil uzunluğundaydı ve tamamı için malzemeler tek bir kum ocağından çıkarılacaktı. Bu nedenle çam kerestesi temin etti ve ocakta geçici bir ev inşa etti; oraya bir düzine at götürdü; raflar ve yemlikler kurdu ve Minskip'teki adamları için bir ev kiraladı. Sabahları sık sık omuzlarında dört veya beş taş yemekle Knaresborough'ya yürür ve saat altıda adamlarına katılırdı. Yolu beklenenden çok daha erken tamamladı, eksper ve mütevellileri tamamen tatmin etti. "12

"Kör Jack" Metcalf'ın hikayesi, tüm bireyselliğine rağmen, emsalsiz olmaktan uzaktır. Bu hikaye, Daha ziyade, Federasyoncular olarak bazen bizim bile unuttuğumuz ve görenlerin çoğunun asla öğrenmedikleri, mutlak eşitlik koşullarında körlerin diğerleriyle rekabet edebileceğinin, gerçekten, görenlerle kelimenin tam anlamıyla eşit olduğumuzun altını çizmektedir. Körlüğümüzle doğuştan gelen herhangi bir eksiklik veya kayıp yüzünden değil, Aşağılığımıza dair efsaneler ve yanlış inançlar tarafından, görenleri ve körleri çaresiz olduğumuza inanmaya şartlandıran korumacı sistemin kendi kendini gerçekleştiren kehanetlerince sindirildik. Metcalf'ın uygulamalı bilimdeki başarıları, muhtemelen bir asırdan fazla bir süre önce bir Fransız subayıninkilerle eşleşmişti. Blaise Francoise, Comte de

Pagan, askerlik hizmeti sırasında, mareşal rütbesine terfi etmeden kısa bir süre önce kör olmuştu. sonra dikkatini tahkimat bilimine çevirdi, konuyla ilgili tanımlayıcı çalışmasını yazdı ve daha sonra, aralarında kör olduktan sonra bu askeri deha tarafından hazırlanan bir haritanın yer aldığı "Amazon Nehrinin Tarihi ve Coğrafi anlatımı" başlıklı eseri olmak üzere çeşitli bilimsel çalışmalar yayınladı!

Görenler gibi, körler de sağlam karakterli yurtaşlardan, iradesi zayıflardan, kararlı bireycilerden, eski kafalılardan, acayıplardan, mürekkep yalamışlardan ve eksantriklerden nasibini alır.

Örneğin, on altıncı yüzyıl Alman bilim adamı James Shegkins, görüşünü geri getirmesi neredeyse kesin olan bir operasyon geçirmeyi, dediği gibi, " iğrenç ve saçma görünebilecek pek çok şeyi görmeye mecbur olmamak " için reddetmişti "13 Shegkins Gerçekten bilgiç bir profesör olan Shegkins, yıllarca büyük bir başarı ile felsefe ve tıp öğretmiş ve arkasında bir düzine bilimsel konuda etkili monografiler bırakmıştır.

On sekizinci yüzyıl Fransa'sının kör bir avukatı olan Dr. Nicholas Bacon'un başarı öyküsü, bir yönüyle sevgili kurucumuz Dr. Jacobus tenBroek'inkine benziyor. ikisi de çocuklukta ok ve yay kazalarıyla kör olmuş, her ikisi de hukuk ve ilişkili çalışmalarda yüksek akademik başarı elde etmişlerdi. Bacon'un tırmanışının her aşamasında katlanmak zorunda kaldığı zorlu çabalar aşağıdaki anlatımda belirtilmiştir:

Kazadan bozulan sağlığına kavuştuğunda,, daha önce başlattığı eğitim planını sürdürdü. Ancak arkadaşları kasıtlı olarak kendisine alay ederek davranmıştı ve hatta profesörlerin kendileri bile aynı duygudan uzak değillerdi; çünkü Kendisine çok fazla bilgi aktarmaktan ziyade , onları eğlendirebileceğini zannederek onu okullarına kabul etmişlerdi.” Ancak, " o arkadaşları arasında birinciliği elde etti. Daha sonra, böylesi hızlı ilerlemelerin eğitimin başlangıç dallarında kaydedilebileceğini , ancak daha derin nitelikteki çalışmalarda yapılamayacağını söylediler; ve şiir sanatını incelemek gerektiğinde, genel düşünce her şeyin bittiği yönündeydi. Ancak, o burada da aynı şekilde böyle düşünenlerin önyargılarını çürütmüş, hukuka başvurup bu bilim dalında diplomasını Brüksel'de almıştı. "14

Yıllar önce – Mesih'ten sonraki dördüncü yüzyılda - başka bir kör adam, öğrenimde daha da inanılmaz bir yükseliş gerçekleştirdi. Bu kişi, İlk kilisenin ünlü âlimlerinden biri olan İskenderiyeli Didymus'du. Tahtadan bir harf alfabesi kazıdı ve çalışarak kendi kendine onları kelimelere ve kelimeleri cümlelere dönüştürmeyi öğrendi. Daha sonra okuyucu tutmaya gücü yettiğinde, doyumsuz bilgi arayışında onları birbiri ardına eskittiği söylenir. Çağının en büyük öğretmeni oldu. Felsefe ve teolojide ustalaştıktan

sonra geometri ve astrolojiye devam etti. Öğrencileri tarafından saygı görüyordu. Aziz Jerome gibi bazıları, onun engin bilgisi ve zekası nedeniyle "şaşkınlık uyandırıcı bir dokunuşla" kilise babası olmuştu.

Didymus, kilisede itibar kazanan tek kör teolog değildi. On yedinci yüzyılın ortalarında Milton, Kayıp Cennet'i meydana getirdiği sırada, Prospero Fagnani adlı kör bir rahip, kilise hukuku üzerine bir şerh yazıyordu ve bu ona Roma inancının önde gelen teorisyenlerinden biri olarak ün kazandıracaktı. Fagnani, daha 21 yaşında medeni hukuk ve kilise hukuku doktoru unvanını çoktan kazanmıştı ve hemen ertesi yıl, Konsey Cemaati Sekreteri olarak atandı. Altı forma cilt halinde yayınlanan ünlü şerhi , Papa XIV. Benedict'ten büyük övgü topladı ve yazarının, çevirisi "kör ama ileri görüşlü doktor" anlamına gelen Latince bir ünvanla Avrupa'da tanınmasına neden oldu.

Körlerin tarihsel kayıtlarından çıkarılan bu biyografi parçaları, birkaç örnekten fazlası değildir. Verebileceğim en görkemli örnekler bile değildirler. Tarihin en tanınmış kör ünlüleri olan Homer, Milton ve Helen Keller hakkında hiçbir şey söylemedim. Bu dahil etmeyişi iyi bir nedeni bulunuyor. Bu yankılanan isimler sadece zaten yeterince iyi bilinmekle kalmadılar, aynı zamanda - her biri duygusallaştırılmış hikaye kitabı biçiminde – kör olan insanların yeteneklerini ve olanaklarını değil, tam tersini temsil etmeye başladılar. Sözde bu devler, ilkeyi- yani körlerin yetersiz olduğu ilkesini kanıtlayan istisnalardır.

Her ünlü vaka basmakalıpyargıyı olduğu gibi muhafaza etmek üzere açıklanır: Dolayısıyla, bize defaatle söylenen, Homer'in bir insan olmayıp, bir komisyon olarak muhtemelen hiç var olmadığıdır. Milton'a gelince, daha sonraki yaşamında kör olmuş, gören bir şair olduğu önemsenmez. Ve Helen Keller'in, özel olarak yetenekli, bol miktarda para ve "harika bir çalışanından" (öğretmeni ve arkadaşı Anne Sullivan) yararlanan, kesinlikle şanslı biri olduğu söylenir.

Buna inanmayın! bu haklı olarak ünlü başarı olayları, gizemli, açıklanamayan istisnalar değildir - sadece dikkat çekicidirler. Neredeyse kesin olarak yaşamış ve açıkça kör olan Homer, kendisinden sonraki diğer binlerce körün başardıklarından biraz daha iyi başardı: yani iyi bir yazardı. Milton, gördüğü sırada büyük eserler ve kör olduktan sonra (Kayıp Cennet dahil) daha büyük eserler yazdı. Milton örneği, bir şeyi kanıtlayacaksa, yalnızca körlüğün yetenekler

bakımından hiçbir fark yaratmadığını kanıtlar. Helen Keller'e gelince, hayatı, bir insanda görme ve ses yeteneklerinin ötesinde ne kadar büyük karakter, irade ve zekâ zenginliklerinin yaşayabileceğini etkileyici bir şekilde gösterir- ki bu Anne Sullivan'dan alınacak birşey değildir.

Modern dünyada sahnenin merkezini şairler ya da hümanistler değil, bilim adamları oluşturmaktadır. Bekleneceği gibi, kalıplaşmış görüş, sürekli olarak körlerin bu alanlarda rekabet edemeyeceği şeklindedir. Bu gerçeğe nasıl örtüşüyor?

Daha önce aynı üniversiteye kabulü reddedilmesine ve bir derece almasına asla izin verilmemesine rağmen, Cambridge Üniversitesi matematik kürsüsünde Sir Isaac Newton'un yerini alan - bebeklikten tamamen kör olan - Nicholas Saunderson'ın durumunu düşünün! Saunderson'ın atamasını isteksiz Cambridge hocalarına dayatan büyük Newton'un ta kendisiydi; ve Saunderson'a gerekli dereceyi vererek bunu mümkün kılan şahsiyet İngiltere Kraliçesi Anne'den başkası değildi. Daha sonra, matematikçi olarak kazandığı şöhretin sembolü olan Kral George II'den Hukuk Doktoru derecesi aldı. Bu arada, Saunderson'ın en iyi olduğu konular arasında optik bilimi vardı - o kadar başarılıydı ki, bu, saygın Lord Chesterfield'in, "kendi görüşünü kullanmamış ama başkalarına kendilerinininkini nasıl kullanacaklarını öğreten bir adamın mucizesi" yorumuna neden olmuştu."15

Başka bir örnek olarak, görme duyusunu dokunma duyusuyla ikame ederek bitki ve hayvanların sınıflandırılmasında ustalaşan, on sekizinci yüzyıldaki kör bir İngiliz biyoloğ olan John Gough'u düşünün. Ya da (kör olduktan sonra) Paris Bilimler Akademisi'nden iki araştırma ödülü kazanan, her Avrupa diline çevrilmiş büyük bir eser yazan ve Gökbilimciler tarafından, hesaplamaların doğruluğu açısından, insan aklının en dikkate değer başarılarından biri olarak kabul edilen bir astronomi teorisi geliştiren, aynı yüzyılın büyük bir matematikçisi olan Leonard Euler'i düşünün. "16

Ya da son bir örnek olarak, arıların davranışları konusunda on sekizinci yüzyılın en önde gelen otoritesi olarak tanınan İsviçreli kör zoolog Francois Huber'i düşünün. Ünlü yazar Maurice Maeterlinck, Huber için "çağdaş arı kovan biliminin ustası ve klasiği" olduğunu ifade etmişti.

Tüm bu kanıtlardan sonra bile, her şeyi inkar etmeye ve açıklamaya, (ne yazık ki bunlardan bazıları bizim kör Tom Amcamız oluyor) bir sınıf olarak Körlerin çaresizliğine dair eskimiş fikirlerini muhafaza etmeye çalışacak pek çok kimse olacaktır. Öyleyse birkaç noktaya değineyim: İlk olarak, kör bireylerin tarihi ve başarısı hakkındaki tüm bu konuşmalar gerçekten yerinde mi? Çağlar boyunca çoğu kör insanın sıradan bir yaşam sürdüğü, ne şöhrete ne de üne kavuştuğu ve çoktan unutulduğu doğru değil mi? Evet, bu doğru - ama hem gören hem de kör için... İnsanlığın ezici çoğunluğu için (hem körler hem de görebilenler) hayat, herkesin bildiği kadarıyla eskiden beri sefalet, zorluk ve anonimlik olageldi. Kuşkusuz kör köylüler, kör ev hanımları, kör ayakkabıcılar, kör işadamları, kör hırsızlar, kör fahişeler ve gören çağdaşları kadar becerikli veya beceriksiz performans gösteren (ve şimdi de unutulmuş) kör kutsal insanlar oldu.

"Öyle olsa bile," diyebilir kuşkucu, "Ben hala ikna olmadım. Körlerin sicilinin görenlerinkinden daha kötü olduğunu düşünmüyor musun? Körlerin daha büyük bir yüzdesinin başarısız olduğunu düşünmüyor musun?" Cevap yine evet - tıpkı diğer azınlıklarda olduğu gibi. Hepsi bununla ilgili. Senelerce, on yıllarca, yüzyıllarca, her çağda körlere, bize, çaresiz olduğumuz - aşağı olduğumuz söylendi; buna inandık ve buna göre hareket ettik. Ama artık yeter! Diğer azınlıklarda olduğu gibi, kendimizi başkalarının bizi gördüğü gibi görme eğilimindeyiz. Sınırlarımızla ilgili kamuoyunun görüşünü kabul ettik ve bu nedenle bu sınırlamaları gerçeğe dönüştürmek için çok şey yaptık. Gerçek tarihimiz popüler önyargılarla çeliştiğinde, hakikat değiştirildi ya da rahatlıkla unutuldu. Körlüğümüzden utandık ve mirasımızdan habersizdik, ama bir daha asla! İkinci sınıf yurttaşların vesayet konumuna asla geri dönmeyeceğiz. Bunun hiçbir yolu yok. Bu gece, bir çoğu bu odada bulunan, bunun olmasına müsaade etmeden önce sokağa çıkıp, mecbur kalırlarsa çıplak elleriyle mücadele edecek olan pek çok kör insan ve gören dostlar var. Ve bu da tarihtir toplanmamız, hareketimiz, yeni öz-farkındalık ve kendini gerçekleştirme ruhumuz... Kendi zamanımızda ve günümüzde Zisca kadar cesur ve tiranlığa direnmek için mücadele etmeye istekli liderler bulduk. Ama artık birer ikişer, bir avuç veya yüzler olarak sayılmayacağız. Artık saflarında onbinlerce kişi olan bir hareketiz.

Napolyon'un; tarihin, üzerinde mutabık kalınan bir efsane olduğunu söylediğine inanılır. Eğer bu doğruysa, biz körler, insan onurunun özüne uyan ve gerçeğe daha yakın bir efsaneyle, yeni bir uzlaşmayı müzakere sürecindeyiz.

Ve sizce, geleceğin tarihçileri bizimle ilgili, sizin ve benim hakkımda ne düşünecekler? Yirminci yüzyılın ortalarındaki körlerle ilgili hangi efsaneler üzerinde mütabık kalacaklar?

Ulusal Hareketimize, Ulusal Körler Federasyonu'na, nasıl değinecekler? Çağların meçhul anonimliğine geri döndüğümüzü mü yoksa zorluklarla karşılaşp özgür insanlar olarak hayatta kaldığımızı mı kaydedecekler? Her şey ne yaptığımızı ve nasıl davrandığımızı bağı; kaydı geleceğin tarihçileri yazacak, ama onu bizler gerçekleştireceğiz. Hayatlarımız, efsanelerinin ortaya çıkacağı ve üzerinde anlaşmaya varılacak hammaddeleri bulunduracaktır.

Ve hiç kimse geleceği öngöremezken, ben tarihçilerin ne söyleyeceği konusunda mutlak bir güven hissediyorum. Körlere hizmet etmek için kurulmuş, öylesine korumacı ve öylesine baskıcı hale gelmiş bir devlet ve özel kurumlar sistemi vardı ki, tepki kaçınılmazdı diyecekler. Körlerin (" nihayet zamanının geldiğini") yükselen beklentilerle birlikte yeni bir öz-imaaj edinmeye başladıklarını, örgütlenmeye ve kendileri adına konuşmaya karar verdiklerini söyleyecekler. Genç bir üniversite profesörü olarak (kör ve zeki) Jacobus tenBroek'un, koca Zisca gibi harekete önderlik etmek için nasıl öne çıktığını anlatacaklar.

Kurumların, sona ermekte olan sistemlerin kendi yerlerini alacak yeniye karşı her zaman hissettikleri duygusallıkla, hatalı mantıkla ve acımasız çaresizlikle önce bizi nasıl görmezden gelmeye çalıştıklarını, sonra bize kızdıklarını, sonra bizden korktuklarını ve sonunda bizden nefret etmeye başladıklarını anlatacaklar

Hareketimizin kırklı ve ellili yıllardaki büyümesini ve ayrılan grubun, kurumların en gerici kuklaları, bir şirket birliği haline gelişiyile sonuçlanan iç savaşımızı, sahte cüce imgemiz Amerikan Körler Konseyi'ni anlatacaklar. Altmışlarda, iç savaşımızdan her zamankinden daha güçlü ve daha canlı bir şekilde nasıl çıktığımızı ve nasıl daha fazla sayıda kurumun, körlerin koşullarının iyileştirilmesi için bizimle işbirliği yapmaya başladığını anlatacaklar. Mahkeme davalarımızı, yasama çabalarımızı ve örgütsel mücadelelerimizi anlatacaklar – ve körlerin, büyük liderleri Jacobus tenBroek'in ölümünden duydukları üzüntüyü ve yası kaydedecekler.

Ayrıca, kurumlar arasındaki gericilerin daha da arttığı ve NFB'nin ikinci kuşak körlerinin onların karşısında durduğu 1970'lerin - bugünün olaylarını da kaydedecekler.

Amerikan Körler Vakfı'ndan ve onun (maşası NAC aracılığıyla) körler ile ilgili tüm çalışmaları ve yaşamlarımızı kontrol etme girişiminden bahsedecekler. NAC'ın, Amerikan Vakfı'nın ve diğer gerici kurumların nasıl yavaş yavaş itibarlarını kaybettiklerini ve önümüzde nasıl dayanamadıklarını anlatacaklar. Yüzyıl sona ererken körler ile ortaklık içinde çalışmak üzere yükselen yeni ve daha iyi kurumlardan, uyum ve ilerlemeden bahsedecekler. Körlerin ikinci sınıf yurttaşlıktan ve husumet döneminden, toplumda eşitliğe ve birinci sınıf konuma nasıl geçtiğini anlatacaklar.

Fakat geleceğin tarihçileri, bu olayları ancak gerekleştirirsek kaydedecekler. Hatırlanmamızı sağlayabilirler ama hayal etmemize yardım edemezler. Bunu kendimiz için bizler yapmalıyız. Bizleri alkışlayabilirler ama yürek ve cesaret veremezler. Bizim bilinmemizi ve takdir edilmemizi sağlayabilirler ancak kararlılık, merhamet veya sağduyu veremezler. Bunları ya kendimiz buluruz ya da onlara hiç sahip olamayız.

Bu harekette birlikte uzun bir yol kat ettik. Bazılarımız kırklara uzanan emektarlarız; diğerleri saflara taze katılmış yeni  yeler. Bazılarımız genç; bazılarımız yaşlı. Bazılarımız eğitimi, bazılarımız değil. Bunun bir önemi yok.  nemli olan, biz her Őeyde biriz; biz hareketiz; biz k r z.

Tıpkı 1940'ta Ulusal Körler Federasyonu kurulduğunda olduğu gibi, Golden Gate'te sis var, Okaliptüs ağaçları mayhoş kokularını yaymakta ve Berkeley tepelerinden koy görünmekte. Ev hala bu tepelerde duruyor ve uçaklar hala San Francisco'dan dünyaya yayılmak için yükseliyor. Ama Jacobus tenBroek artık evden çıkmıyor , mesajı taşımak için uçaklara binmiyor.

Fakat mesaj taşınmaktadır ve ruhu onunla gitmektedir. Bu hareketi kuran oydu ve hayalleri hala hareketin varlığının derinlikleriyle i içe geçmiş durumdadır. Aynı Şekilde, hayallerimiz (umutlarımız ve vizyonlarımız) bir miras ve bir meydan okuma olarak gelecek nesle aktarılan yapının bir parçasıdır.

Tarih bizim karşımızda değil: Geçmiş bunu ilan ediyor; Şu an bunu doğruluyor ve gelecek bunu talep ediyor. Duraklarsak ya da mirasımızı lekelersek, sadece kendimize değil, bizden önce geçmişlere ve sonra geleceklere de ihanet ederiz. Ama elbette başarısız olmayacağız. Bedeli ne olursa olsun, ödeyeceğiz. Fedakarlık ne olursa olsun, yapacağız. Geri dönemeyiz veya hareketsiz kalamayız. Bunun yerine, ilerlemek zorundayız.

Galip gelen biz olacağız - ve tarih bunu kaydedecek. Gelecek bizimdir. Gelin!
Barikatlarda bana katılın ve bunu gerçekleştirelim.

Dipnotlar

1. William Artman, *Beauties and Achievements of the Blind* (Auburn: Published for the Author, 1890), p. 265.
2. James Wilson, *Biography of the Blind* (Birmingham, England: Printed by J.W. Showell, Fourth Edition, 1838), p. 110.
3. Artman, *op. cit.*, p. 265.
4. *Ibid.*, p. 266.
5. *Ibid.*, p. 267.
6. *Ibid.*, p. 268.
7. *Ibid.*, pp. 268-9.
8. Wilson, *op. cit.*, p. 115.
9. Mrs. Hippolyte Van Landeghem, *Exile and Home: The Advantages of Social Education of the Blind* (London: Printed by W. Clowes & Sons, 1865), p. 95.
10. Gabriel Farrell, *The Story of Blindness* (Cambridge: Harvard University Press, 1956), p.7.
11. Wilson, *op. cit.*, p. 262.
12. *Ibid.*, pp. 100-101.
13. Artman, *op. cit.*, p. 220.
14. Wilson, *op. cit.*, p. 243.
15. Farrell, *op. cit.*, p. 11.

16. Artman, op. cit., p. 226.

17. Farrell, op. cit., pp. 12-13.

Pandemi Döneminde Ebeveyn Olmak

Nurşen Korkmaz

nsunarkorkmaz@gmail.com

Sayı: 82, Aralık 2020

Corona tüm dünyaya yayıldı. Acaba ülkemizde de var mıdır, bulaşmış mıdır, ne yapsak, ya bize de gelirse ne yaparız derken Mart ayının ortalarına doğru Corona ülkemize giriş yaptı. Belki daha önce de gelmiş olabilir ama resmi olarak girişi bu tarihler oldu. Virüsün ne zaman ne şekilde ve nasıl geldiğine, nasıl bulaştığına ve ne hızla arttığına ben bu yazımda değinmeyeceğim. Benim değinmek istediğim konu, virüsün benim gibi yeti farkı olan ebeveynlere etkisi. Ben ve eşim az görüyoruz ve dördüncü sınıfa giden gören bir oğlum var. Pandemi döneminde özellikle eğitim alanında ne gibi sıkıntılarla ve zorluklarla karşılaştık, ne gibi erişilebilirlik sorunlarıyla karşı karşıya kaldık, hangi yöntemlerle bu dönemi atlarmaya çalıştık, biraz onlardan söz etmek istiyorum.

Corona bize ulaştıktan birkaç gün sonra okullar iki haftalığına kapandı. İlk etapta bu pek sorun değil gibiydi. Ne de olsa açılırdı ama yine de bir “Acaba” sorusu kurcalıyordu kafamı. Bu iki haftayı Corona haberlerini takip ederek, öğretmenin verdiği ödevleri tamamlayarak geçirdik. Pandeminin ciddiyeti herkesçe daha yakından anlaşıldıkça, virüs hızla yayılmaya devam ettikçe, Corona’nın insan sağlığına verdiği zararlar takip edildikçe okulların açılması önce Nisan sonuna ertelendi sonra da eğitim öğretim dönemi kapandı. İşte asıl sorunlar da o zaman başladı. Şu an dördüncü o sınıflar üçüncü sınıfta okuyan oğlum bu durumdan hiç şikayetçi değildi. Niye olsun ki oh mis evde dilediği gibi vakit geçirebilecekti kendince. Tabii böyle olmayacağını anlaması için biraz zamana ihtiyacı vardı. Hatta birkaç hafta sonra okulların açılmasını, uzaktan eğitimin çok sıkıcı olduğunu dillendirmeye başlamıştı bile.

Uzaktan eğitim süreci başladığında tüm velilerde bir panik havası vardı. Nasıl derslere katılacağız, hangi saatlerde ders olacak, ya bağlanamazsak, sınavlar nasıl yapılacak. Bu okuduklarımız havada uçuşan soruların sadece birkaçı. Benim ve eşimin yaşadığı panik ise bunların yanı sıra ne gibi erişilebilirlik sorunlarıyla baş etmek durumunda kalacağımızla ilgiliydi. EBA ile daha önceki yıllarda hiç işimiz olmamıştı. Sistemi tanıımıyorduk ve ekran

okuyucumuzun nerelerde bizi zorlayacağı bizi düşündürüyordu. Eşim büyüteç yardımıyla kimi yerleri okuyabiliyordu ama bu da her zaman için çözüm olmayabiliyordu. Neyse ki EBA TV vardı ama yeterli miydi, zaman gösterecekti.

Biz bir yandan çeşitli araştırmalar yaparken bir yandan da öğretmen azar azar dersler ve ödevler göndermeye başladı. Öğretmenler de süreç hakkında yeterince bilgi sahibi değildi. Hep birlikte öğreniyorduk neyin nasıl olacağını. O dönemde idari izinli olduğumuz için çocuğuma daha fazla vakit ayırabilmem, sürece daha kolay adapte olmamı sağladı. Öğretmenimizin ödevleri fotoğraf olarak göndermesi kimi zamanlar bizi zorluyordu. Bunun üstesinden gelebilmek için Voice Dream Scanner uygulaması çok büyük destekçim oldu. Aslında oğlum kendisi de gelen ödevleri okuyordu. Yani sürekli bir tarayıcıya ihtiyacım olmadı. Ama ben yine de alternatif çözümleri araştırıp hazırda tutuyordum. Telefonumda zaten mevcut olan Be My Eyes uygulamasını da gerektiğinde kullanırım diye aklımda tutuyordum. Öğretmenimiz dersleri Zoom platformu üzerinden planlamaya başlamıştı. Biz Engelsiz Erişim olarak toplantılarımızı bir süredir Zoom üzerinden yapıyorduk ve bu benim için önemli bir avantaja dönüştü. Her yönüyle bilmiyordum ama belli ölçüde aşinalığım da vardı. Bu anlamda sanki bir adım ilerideydim. Hem öğretmenimiz hem de veliler yeni tanışıyor Zoom ile. Derse bağlanırken kimi zamanlar sorun yaşadık. Öğretmenimiz Zoom bilgilerini yazı olarak değil fotoğraf olarak gönderiyordu. Bu konuda öğretmenimizi bir türlü ikna edemedik. Hala aynı yöntemle paylaşıyor Zoom için toplantı bilgilerini ama biz sürece adapte olduk ve gayet sorunsuz bir biçimde bağlanıyoruz artık. Buna nasıl mı adapte olduk veya nasıl mı çözdük sorusunu, hemen cevaplayayım. Oğlumu ben ya da babası yönlendiriyordu. “İP adresini okur musun? Şifre neymiş oğlum?” gibi sorularla tabii. Bunları kimi zaman ben bilgisayarımda bir not defteri açıp yazıyordum kimi zaman da oğluma bir not kağıdına yazmasını söylüyordum. Sonrasında da telefonumda zaten kurulu olan Zoom uygulamasına girerek gerekli bilgileri ilgili yerlere yazmasını istiyordum. Bunu özellikle oğluma yaptırıyordum ki, kendisi de öğrensin. Zaten yeni şeyler öğrenmeye çok meraklı bir çocuk. Bir süre sonra ders saati geldiğinde oğlum artık kendisi tüm bu işlemleri yapmaya başladı. Benim yönlendirmeme gerek kalmadı. EBA üzerinden ödev yapma konusunda ise asıl sorun sisteme bağlanmakla ilgiliydi bizim için. Kullanıcı adı ve şifre alanlarında sisteme giriş yaparken yaşadığımız sorunlar mobil tarafta hala devam ediyor. Biz çoğunlukla telefonda bağlandığımız için web sitesi hakkında detaylı bilgim yok. Bizi telefonu bu işler için kullanmaya zorlayan nedenlerden biri de ev internetimizin özellikle canlı dersler sırasında bize yaşattığı bağlantı

sorunları. Ödev yapma ve ödev kontrol etme konusunda pandemi dönemine özel bir sorun yaşamadık.

Pandemi döneminde yaşadığımız ve belki de tüm velilerin yaşadığı sorun, çocuklarımızın derslere adaptasyonunu sağlayabilmektir. İlk haftalarda bir şekilde sağlandı ama zamanla bu çok zorlaştı. Sürekli evin içinde olmaları, sosyal hayatlarının kısıtlanması ve uzaktan eğitimin sıkıcı olması derslere olan ilgilerini azaltıyordu. Biz de kör ebeveynler olarak diğer bireylerden farklı şeyler yaşamadık bu anlamda.

Yukarıda yazdıklarım benim kişisel deneyimlerim. Tüm bunlar ebeveynlerin yeti farklılıklarına, hayata bakış açılarına, yaşam düzeylerine, çocuklarının yeti farklarına, karakterlerine ve daha pek çok şeye göre değişiklik gösterecektir. Dileğim tüm farklılıklarımızın gözetildiği, eşit, erişilebilir ve engelsiz bir hayatı paylaşmak.

Ev İşlerine Sıfırdan Giriş 5

Murat Kefeli

m.k@muratkefeli.com.tr

Sayı: 82, Aralık 2020

İmanla temizlik arasında bağlantı kurar mısınız veya bu düşünceye katılır mısınız, hiçbir fikrim yok... Ben pek katılmam; amma velakin mutfak temizliği ile böcek arasında bağlantı olduğu tezine sonuna kadar destek veririm. Eğer ki mutfağınızın böcek yetiştirme çiftliğine dönmesini istemiyorsanız bu fikre katılmanızı şiddetle tavsiye ederim. Neyse ki böcek fobim nedeniyle bu iki konu arasındaki bağı deneyimleyerek öğrenmek zorunda kalmadım. Yani kısacası evin diğer yaşam alanlarının temizliği bittikten sonra mutfak kapısından şöyle bir içeri bakıp, "Kaçalım hemen buradan!" cümlesini kurmak uzun vadede büyük bir hata olacaktır.

Mutfak temizliğine girişmeden önce ortalıkta kirli bulaşık varsa onları makineye sevk etmelisiniz. Eğer makineniz yoksa derdinize yanın; çünkü yıkamakla kalmayıp süzülmesi için kaderlerine terk etmek yerine onları kurulayıp yerine kaldırmak zorunda kalacaksınız. Çünkü yapacağınız operasyonda kullanacağınız kimyasal silahlar ortalıkta yıkanmış sivillere ya da operasyon sonrasında o sivilleri kullanacak alıklara zarar verebilecek kadar güçlü. Evet, kabul ediyorum; bulaşık makinem olsa da tezgâhta duran bulaşıklıkta yer alan yıkanmış şeyleri kurduğunda yerine kaldırmaktansa doğrudan kullanmak benim de kolayıma geliyor; ama temizlik aşamasında, ı-ıııh!

Bulaşıklığı boşalttıktan sonra tezgâhı üstünkörü silmek iyi bir fikir olacaktır. Böylece tezgâh üzerinde kalan nesnelere fark etmiş oluyor insan. Sonrasında ocağın gaz çıkış yuvalarını söküp lavabonun içine atmak, mazgallarını uygun bir köşeye koymak mantıklı olacaktır. Mutfak temizliğinde çoğunlukla yağ sökücü ve kireç sökücü kullanılıyor ve bunlar genellikle fis fıslı şişelerde oluyor. Yağ sökücü şişesini ele alıp doğrudan gaz çıkışlarının içine gitmeyecek şekilde sıkmalısınız. Eğer ocağınızın hemen yanında buzdolabı veya mutfak dolabının ısınmasını/kirlenmesini engelleyen bir parça varsa onun üzerine de birkaç kez sıkmanız hiç fena olmaz. Keza yemek yaparken ocağın sağına,, soluna; önüne arkasına sıçratmayı başarıyorsunuz oralara da biraz kimyasal püskürtmelisiniz.

İkinci saldırı noktanız bulaşıklığınızın bulunduğu alan ve lavabo çevresi olabilir. Yazı dizisinin hırdavat market ürünleriyle ilgili olan kısmında yazmayı unuttuğum için bu bölümde bir üründen bahsetmek istiyorum. Malum, plastik ürün dönemindeyiz ve çoğu bulaşıklık da plastikten üretiliyor. Hırdavat marketlerde eski usul metal bulaşıklıklar satılıyor. Bu ürünlerin en güzel yanı, bulaşıklığın altında yer alan ve akan suyu toplayan tepsinin tezgâha yapışık olmaması. Metal kısmın iki ucundaki çıkıntı üstünde durduğu için tezgâhın kirlenme oranı azalıyor. Aynı zamanda plastik ürünlere göre metal bulaşıklıkların temizlenmesi daha kolay. Aynı zamanda bakteri birikimi daha az oluyor. Eğer bu metal ürünlerden bulamazsanız şöyle bir çözümü kullanabilirsiniz: Tetrapak ambalajda ve çevir-aç şeklinde vidalı kapağı olan süt veya meyve suları var ya? Aynı ürünün beş-altı kapağını biriktirip daha sonra japon yapıştırıcısıyla bulaşıklığın tepsi kısmının altına yapıştırabilirsiniz. Böylece tepsi ile tezgâh arasında temas olmayacağı için kireç ve bakteri oluşumu azalacaktır. Granit tezgâhlarda daha az sorun olsa da mermer tezgâhlarda bir süre sonra bulaşıklığın alt kısmı kireçleniyor ve yüzeyi pütürleşiyor. Muhtemelen hoş da görünmüyordur.

Bulaşıklığı lavabonun diğer tarafına attıktan sonra o bölgeye ve lavabo çevresine kireç sökücü ile insafsızca saldırın. Eğer kullanıyorsanız klor sökücüyü de insani oranda ek olarak üstüne sıkın. Benden duymuş olmayın ama musluğun çelik kısmına ve musluk kökünün bulunduğu alanın arkasına da kireç sökücü sıkmanız gerekiyor. Kimyasal serpintiyi yarattıktan sonra cesetleri toplama işine hemen girişmek yerine henüz ölmemiş olanların da mevta olması için geri çekilmenizi öneririm.

Kahve?

Yok canım, daha neler! Mutfak temizlerken kahve mi içilirmiş! Siz en iyisi ölü sayısının artmasını beklerken süpürgenizi alın ve üstünkörü mutfağı süpürün. "Üstünkörü" diyorum çünkü mutfak gibi çok kirlenen bir alanı bir kere süpürmek -hele ki seyrek aralıklarla temizlik yapıyorsanız- pek akıl kârı değil. Süpürme eylemi sonrasında ceset toplama işine başlayabilirsiniz.

Eğer bu aşamaya gelene kadar lateks eldiven takmadıysanız kendinize bir iyilik yapıp eldivenlerinizi kuşanın. Ocak üstünde yumuşamış olan kiri nasıl temizleyeceğiniz sizin tercihinize bağlı. Sünger veya bez kullanabilirsiniz. Ama bunları kullandıktan sonra yıkamanız,

hatta ilk turu sildikten sonra çitileyerek yıkamanız gerekecek. Bu nedenle benim tavsiyem kâğıt havlu rulosuna saldırmanız yönünde. Üç-dört parça kâğıt havluyla yağ sökücüyü ocak üstünde şöyle bir yayın. Gezinme işini yavaş yavaş yayarak tortuların iyice emayeden ayrılmasını sağlayın. Bu süreçte, gaz çıkış yuvalarının çevresindeki çıkıntılara dikkat etmenizi tavsiye ederim. Çünkü annem beni hep o yüzden fırçalıyor! Sen tut atmışa atmış santimlik ocağı cillop gibi yap; ondan sonra bir santimlik kabartı için fırça ye! Hiç ama hiç adil değil!

Muhtemelen kopardığınız kâğıt havlu parçası kısa sürede pert olacaktır. Şarjörünüzü yenileyip ikinci ve hatta üçüncü turu yaparak emaye üstünde tortu bırakmayın. Son bir kâğıt havlu demeti ile ocağın çevresini de silin; çünkü oralara bir şeyler akmış olabilir. Ha... Gaz açma kapama düğmelerinin çevresini ve bastırdığınızda ateşleyen o daracık alanları silmemek de fırça yeme sebebidir; unutmayın. Bu işlemler bittiğinde iyice sıkılmış bir sünger veya bezle yola devam edebilirsiniz. Ancak başta dediğim gibi; eğer ocağın yanında silinmesi gereken bir alan varsa, bez veya süngerle emayeye girişmeden önce orayı silmeniz daha iyi olur. O fasıl tamamlanınca emayeyi silmek, bezi yıkayıp tekrar silmek ve kimyasalı tamamen aldığınızdan emin olduktan sonra nemli kâğıt havlu ile emayeyi son bir kez silip kurulamak operasyonu tamamlamanızı sağlar.

Bezinizi yıkadıktan sonra tek elle kaldırdığınız ocağın altını silmeniz de hiç fena olmaz. Unutmayın; böcekler yağı, sıcağı ve kuytu alanları çok sever!

Ocak çevresinden ayrılmadan önce varsa aspiratöre müdahale etmeniz de şart. Aslına bakarsanız eğer aspiratörü temizleme niyetiniz varsa ocaktan önce oraya bulaşmanız çok daha mantıklı olacaktır. Hatta raylı ve ince aspiratör kullanıyorsanız çekip çalıştırırken silmeniz gerekiyor imiş. Kızartma işini fritözde değil ocaktaki bir tencerede yapıyorsanız maalesef ki aspiratörün arka kısmında yer alan lambaları da silmeniz gerekiyor. O eyleme girmeden önce kâğıt havluya bir miktar yağ sökücü püskürtmeniz de yapmanız gereken eylemler içinde.

Kahve?

"Çatışma esnasında kahve mi içilir ula!" cümlesini kendi kendinize mırıldanın. Tabii aspiratörü silerken, "Çok gereksiz bir alet bu, neden koymuşlar ki? Kızartma da sağlığa pek bir zararlı. Ayrıca galiba annem haklı. Yemek yaptıktan sonra ocağın kirlendiğini fark ettiğim an

silmek daha pratik sanırım... Neyse, bundan sonra öyle yapayım en iyisi" cümlelerini zikredip hemen ardından ışık hızıyla unutabilirsiniz.

Ocak temizliği faslı bitince lavabo çevresine intikal ediyoruz. Granit değil mermer tezgâh kullanıyorsanız şanslısınız. Çünkü mermer tezgâhların çevresinde yer alan çıkıntı tezgâhta bir miktar su birikmesine izin veriyor. Bu da size kireç sökücü püskürttüğünüz alanı çevirdiğiniz musluktan akan az suyla durulamanıza olanak sağlıyor. Yok eğer granit tezgâhsa süngerle size bol şans diliyorum. Sık sık temiz su emmiş süngerle o bölgeyi kimyasaldan arındırmanız gerekiyor.

Eh, madem arındınız, Bulaşıklığı yerine koyabilirsiniz. Ama tabii onu da normal bulaşık deterjanlı süngerle yıkasanız hiç fena olmaz. Sebebini merak ediyorsanız bulaşıklığın altında su biriktiren tepsiyi burnunuza doğru yaklaştırıp derin bir soluk alın. Muhtemelen o andan itibaren bulaşık yıkadıktan sonra o tepsiyi hafifçe lavaboya eğerek suyu boşaltmayı alışkanlık hâline getireceksiniz.

Bulaşıklık görevine geri döndüğüne göre lavabo içinde duran ocak parçalarını yıkayıp sularının akması için oraya koyabilirsiniz. Ne var ki koyduğunuz yerde bırakmanızı tavsiye etmiyorum. Lavabo içine kireç sökücü püskürtüp fırça ile iyice ovaladıktan sonra tezgâhı silmeli ve o işi bitirdikten sonra tezgâha sereceğiniz kâğıt havlular üzerine ocak parçalarını koymalısınız. Yok eğer bulaşıklıkta sularından arınabileceklerine inanıyorsanız da bol şans dilerim. Artık kaç kez çaktıktan sonra ocağı yakarsınız ya da gaz haznesinin yarım yanması nedeniyle ne çile çekersiniz sizin sorunuz.

Maalesef ki mutfak temizliği sadece bunlardan ibaret değil. Mutfak dolap kapaklarının da belli aralıklarla en azından dış yüzeylerinin silinmesi gerekiyor. Bu iş için tüysüz bir bez kullanmanız en iyisi. Mat renk MDF'den yapılan kapakların kir tutma oranı daha yüksek oluyor. "Lake" veya "parlak" olan ürünlerden üretilen kapakların temizliği daha pratik. Ama tabii annemin sık sık, "O kapaklar üstündeki kulplar var ya? Kapağı açarken oradan tutmak için yapılmış..." dediğini dikkate alırsak geride gözle fark edilebilir seviyede parmak izi bırakıyor...

Acaba Yapsak Mı?

Fırınınız var mı? Yanıtınız, "Evet" ise ve o fırını süs olarak kullanmıyorsanız kendinize şu soruyu sormalısınız: "Fırını en son ne zaman temizledim?"

Fırının önce elektrik bağlantısını kesin. Ardından kirlilik oranına göre yağ sökücü veya deterjanlı süngerle işe girişmelisiniz. Dikkat etmeniz gereken temel nokta kullandığınız kimyasalı iyice temizlemek. körüz.biz'de yer alan fırın temizliği ile alakalı ipucuna göz atmanızı da tavsiye ederim.

Su ısıtıcıların kireç birikintisi yaptığını muhtemelen biliyorsunuzdur, değil mi? Hah, tamam! İşte onu da ara sıra operasyona dahil etseniz iyi olur. Nasıl temizleyeceğinizi anlatmayayım burada. Annenize telefon açıp ona sorun; sizin büyük temizliklere girişebilecek kadar cesur olduğunuzu bilmesi onu gururlandıracaktır. Eğer ki şakacı bir anneniz varsa ve siz su ısıtıcısını nasıl temizleneceğini sorduğunuzda, "Rahmetli, hangi dağın kurduydu?" sorusunu işiterseniz çok işinizin olduğunu, çok yorulduğunuzu falan söyleyin bence!

Bulaşık makinelerinin iç kısmını temizleyen kimyasallar da bulunuyor. Makineye takıp içi boşken çalıştırıyorsunuz ve mis kokulu bir makineniz oluyor. Detaylı anlatımı yine körüz.biz'de bulabilirsiniz.

Fritözünüz varsa bol şans dilemekle yetineceğim ve onun da temizlenmesi gerektiğini söylemekle. Son soru da şu: Tost yaparken ızgaraya düşen o kurumuş kaşarı temizlemeyi unutmayın!

Mutfakta Son İşler

Eh, silinebilecek bir yer bırakmadıysanız süpürge ile tekrar buluşma vaktiniz geldi demektir. Olabildiğince yavaş davranmanızı tavsiye ederim. Ha, bir de süpürme işlemine başlamadan önce dikdörtgen ucu çıkartıp mutfak dolabının ön tarafında yataylamasına hareket ederek süpürmeniz gayet iyi olur. Çünkü ocak ve tezgâhtan dökülen küçük parçalar oralarda "yem" oluyor.

Eviniz büyükse yer silme suyu hayli kirlenmiş olabilir. Mutfak ve banyoda kullanılmak üzere çamaşır suyu oranı diğerine göre biraz daha fazla olan yeni bir su hazırlamanız manalı

olacaktır. Mutfak zeminini de önce genel ardından bastırarak ve detaylıca silmelisiniz. Hatta sağa sola sıçratma kabiliyeti yüksek bir insan evladıysanız detaylı silme işini iki tur yapmanız hiç de fena olmayacaktır. Böceksiz bir yaşamın keyifli olduğunu mırıldanarak mutfağı terk edin.

Kahve?

"Cıks... Vicdanım el vermiyor, en azından birkaç dakika temiz kalsın mutfağım..." cümlesini söyleyin kendinize. Yok söylemiyorsanız da akıllı olun; su ısıtıcısındaki kireç sökücüyü boşalttıktan sonra iyice yıkayın ya da motoru yakmayı göze alın. Ama bence o yakma işini göze almayın, çünkü birazdan banyoyu temizleyeceksiniz!

Yine WhatsApp Web

Ramazan Derin

raramazanderin@gmail.com

Sayı: 82, Aralık 2020

Dünyaya Seslen üzerinde Can Deniz'le birlikte Web WhatsApp ile ilgili amatör bir anlatım yapmıştık. Yazılı olarak da elimizde bulunması için bu ay WhatsApp Web'I anlatmaya karar verdim.

İşinize yaraması dileklerle yazıya başlıyorum.

WhatsApp Web'in avantajları

1. Daha hızlı: Brail klavyeyle attığınızdan daha hızlı mesaj yazabilirsiniz.
2. Daha hızlı: jaws ya da nvda kullanım hızına göre daha hızlı mesajları takip edebilir, daha hızlı tepkiler verebilirsiniz.
3. 15 20 dakikalık sesli mesaj atan arkadaşlarınız mı var? dergimizin 77. sayısında yazdığım yazıda bahsettiğim

[speedUp eklentisi](#)

Bu mesajları istediğiniz hızla dinlemeniz için size yardımcı olmaya hazır.

4. Google chrome otomatik resim tanıyor, size gelen resim üzerindeki yazıları başarıyla okuduğunu göreceksiniz. Not bu özellik için orjinal jaws ya da nvda kullanın.
5. Belge göndermek, size gönderilen belgeleri, sesli mesajları, resimleri, bilgisayarınıza indirmek. İnanılmaz derecede kolay.

Bu kadar avantaj WhatsApp Web'I denemeniz için yeterli bir sebep oluşturmuştur diye umuyorum, kullandıkça bağımlısı olacaksınız!

Bilgisayarımıza whatsAp Web'I tanıtma.

İşlemleri chrome üzerinde anlatacağım,. Diğer desteklenen tarayıcılarda pek farklılık olacağını sanmıyorum.

Bu aşamada eğer bilgisayarda ekran perdesi kullanıyorsanız kapattığınızdan emin olun. Ekrandan qr kodu taramak için ekrandaki kodu telefonunuzun görmesi gerekiyor.

Chrom üzerinden

web.whatsapp.com

adresine girin.

Windows yukarı ok yaparak web sitesinin ekranı kapladığından emin olun.

Telefonu elinize alın ve whatsapp, ayarlar, Whatsapp Web- Masaüstü, qr kodunu tara yolunu izleyin. Ve bilgisayardan f5 tuşuna basarak sayfayı yenileyin.

Daha sonra g harfine basıp grafik Scan me! Üzerine gelin.

Telefonunuzun arka kamerası whatsapp web üzerinde olan qr kodu taraması için açılmış olmalı. Eğer laptop kullanıyorsanız ortalama olarak laptobun kasasının bittiği yerlerden qr kodunu okutabilirsiniz. 15 20 cm geriden telefonunuzun arka kamerasını ekrana hedeflemeye çalışın. Qr kodu tanındığında telefonunuzda titreşim açılrsa eğer bir titreşimle uyarılacaksınız. Qr kodu tanımlandıktan sonra telefonla bir işiniz kalmayacak.

Sanal imleç

Whatsap web üzerinde yapacağımız işlemlere geçmeden önce jaws için virtual imleci kapatmayı öğrenmemiz gerekiyor. Bu imlecin detaylarını anlatmayacağım araç olarak kullanmanız yeterli şu aşamada. Insert z tuşuna bastığımız zaman kapalı – off ibaresini duymak yeterli. Burada tek dikkat etmemiz gereken şey iki kez ard arda bastığımız zaman bu imlecin tüm uygulamalarda kapalı hale gelmesi. Böyle bir durumda iki kez insert z tuşuna basarak imlecimizi eski haline getirebiliriz.

Bildirimleri açmak

Whatsapp web sekmesinde olmadığınızda gelen mesajların hem bildirim merkezine düşmesi, hem de gelen mesaj olduğunda bilgisayarınızdan bildirim sesi duymak isterseniz yapmanız gereken çok basit.

Sayfa başından aşağı oklarla ilerleyerek

Yeni mesaj geldiğinde haberdar ol

Masaüstü bildirimlerini aç satırına kadar ilerleyin ve enter tuşuyla bu seçeneği etkinleştirin. Bir kaç kez tab yaparak google chrome'un sizden izin isteyip istemediğini kontrol edin, izin gerektiren bir durum varsa gerekli izni verin. izin ile alakalı herhangi bir uyarı ya da engelle izin ver tarzı düğmelere rastlamadıysanız işleminiz zaten başarıyla gerçekleşmiştir.

Emin olmak için sayfayı yenileyip yeni mesaj geldiğinde haberdar ol seçeneğinin ortadan kalkıp kalkmadığını kontrol edebilirsiniz.

Sohbet arama alanı

Sanal imleci kapatın ve tab tuşuyla dolaşmaya başlayın. ara ve yeni sohbet başlat, sohbet listesi, emoji panelini aç, bir mesaj yazın, ve mesaj listesinin olduğu bir sayfa karşınızda olacak.

Ara ve ya yeni sohbet başlat dediği alan sizin bir kişinin, grubun ismini yazarak onun mesaj yazma alanına direkt olarak atlamanızı sağlayan bir arama kutusu. Örnek olarak bu alanda eeh yazıp enter tuşuna bastım ve beni eeh derginin whatsapp grubuna attı. Jaws bir mesaj yazın yazı alanı dedi. Bu benim eeh dergiye direkt olarak mesaj göndermeye başlayabileceğim alan.

Whatsapp web'e alışma sürecinde temkinli olmak amaçlı ben hangi gruba ya da kişiye mesaj atacağınızı kontrol edip daha sonra mesaj atmanızı öneririm. Bunu bir kez tab yaptıktan sonra aşağı yukarı oklarla mesajlar arasında dolaşarak yapmanız mümkün.

Bu alana daha sonra değineceğim için aramanın diğer özelliklerinden bahsedip ilerlemeyi tercih ediyorum. Konu çok fazla dağılmasın.

Tab tuşuyla ilerleyerek sohbet arama alanına ulaşın. Arama alanında ikinci deneyeceğimiz özellik tam isim yazmadan listeden grup veya kişi seçmek. Arama alanına mesaj

atmak istediğiniz kişinin ya da grubun ismini yazın ve bir kez tap yapın. Karşınıza aşağı yukarı oklarla dolaşabildiğiniz bir liste çıkacak. Aşağı yukarı oklarla mesaj atmak istediğiniz kişinin üzerine gelip enter tuşuna basın ve whatsapp sizi mesaj atacağınız yazma alanına göndersin. Aramanın son özelliği ise mesaj aramak. kimle konuştuğunuzu hatırlamadığınız bir mesaj var ama içerisinde geçen hatırladığınız bazı kelimeler var, arama alanına kelimeleri yazıp sanal imleci insert z ile açık konumuna almanız ve aşağı oklarla karşınıza çıkan mesajları incelemeniz, hatta mesaj üzerinde enter tuşuna basarak o mesajın konuşulduğu tarihteki sohbete gitmeniz mümkün.

Sohbet listesi:

bu kısmı da sanal imleç kapalı olarak kullanıyoruz. Taplarla dolaşın ve sohbet listesi, sohbet bağlam menüsünü açmak için sağ ok tuşunu kullanın gibi bir uyarı verilen alana ulaşın.

Bu alan aşağı yukarı oklarla dolaşabileceğiniz, ve sağ ok tuşuyla üzerinde bulunduğunuz kişi ya da grupla alakalı seçeneklere ulaşabileceğiniz alan. Liste size gönderilen son mesajlara göre sıralanmış ve en üstte son mesajlar var. tabi bir kişiyi sabitlemediyseniz. Sabitlediğiniz kişi her koşulda en üstte çıkar. Sağ okla ulaştığımız menüde ise: sohbeti arşivle, bildirimleri sessize al, sohbeti sil, sabitle, okunmadı olarak işaretli seçenekleri var. bu menüden bir seçenek etkinleştirdiğinizde sanal imleci tekrar açmanız ve sayfanın en üst kısmından gerekli seçeneği işaretlemeniz gerekiyor. Sohbette bir kullanıcıyı seçip üzerinde enter tuşuna bastığınız anda sizi o kişiye mesaj atacağınız alana atıyor.

Mesaj gönderme alanı

Sohbet alanında kişi seçtiğiniz de ya da arama alanından kişi arayıp enter tuşuna bastığınızda bu alana ulaşırsınız. bu alan bir gruba ya da Kişiyeye mesaj göndereceğimiz alan. Yapmanız gereken tek şey göndereceğiniz mesajı yazıp enter tuşuna basmak.

Karşıdan gelen mesajları ve kendi mesajlarınızı okuyabileceğiniz alana ise bir tap yaparak ulaşabilirsiniz.

Burada da hareket etmek için aşağı yukarı okları kullanıyoruz. Son gelen mesajlar en altta ve eski mesajlar da yukarıda olacak şekilde bir sıralama var.

Ek olarak sohbet menüsünde olduğu gibi sağ ok kullanarak açtığımız bir menüye de sahibiz. Bu menüde mesaj bilgisi, cevapla, mesajı ilet, mesajı yıldızla, ve mesajı sil seçenekleri var. bu seçenekler sadece üzerinde olduğunuz mesaj için geçerli. Cevapla seçeneğini seçtiğinizde sizi

Mesaj yazma alanına atıyor ve seçtiğiniz mesajı yanıtlamış oluyorsunuz. Mesaj bilgisini seçtiğinizde sanal imleci açık konuma getirin mesajın kimler tarafından okunduğunu ve kimlere iletildiğini sayfa başında göreceksiniz. Mesajı ilet kısmı çok sağlıklı değil bu nedenle detaylarına pek girmek istemiyorum. Mesajı yıldızla ileride mesajı yıldızlı mesajlardan bulabilmeniz için bir seçenek. Sadece mesajı yıldızla üzerinde enter tuşuna basmanız yeterli.

Mesajı sil yaptığımız durumda da sanal imleci açıp webh sayfasının et üst kısmından mesajı sil tuşuna basmanız gerekiyor.

Anlattığım bu yazıyı sesli halde dinlemek isterseniz.

[whatsapp web kullanımı hakkında amatör bir anlatım.](#)

linkinden Dünyaya Seslen üzerinde Can Deniz'le yaptığımız anlatımı dinleyebilirsiniz.

Bir sonraki bilişim yazımızda görüşmek üzere.

Festival Aynasında Aktivizmi Seyretmek

Habil Bozkurt

bozkurthabil@gmail.com

sayı: 82, Aralık 2020

Aktivizm, bir fikri, bir düşünceyi hayata geçirmek için sürekli eylem içinde olma halidir. Bu hal içinde bulunanlara aktivist denir. Aktivizm, tabiatı gereği sıcak ve daima hareketli bir mücadele alanını kapsar. Ancak verilen mücadelenin başarıya ulaşması için sağlam bir fikri zemine sahip olması şarttır. Engelsiz Erişim Derneği, kurulduğu günden bu güne sakatlık alanında, gerek fikri, gerek fiilî bakımdan çok ciddi işlerin altına imza atmış bir örgüttür. Kemal Öz Ceyhan Seminerleri, Engelsiz Eğitimler, erişilebilir oy şablonları başta olmak üzere gerek bizzat kendi yaptığı gerek paydaş olarak içinde yer aldığı projelerle sakatlık alanında emsallerini geride bırakmış bir yapıdır Engelsiz Erişim Derneği. Buradan bakıldığında Engelsiz Erişim Derneği'nin Aktivizm denen mevhumdan pay almadığını söylemek haksızlık olur. Bu projelerin içinde Engelsiz Erişim'in aktivizme en yakın duran projesi, her sene beyaz baston günü münasebetiyle düzenlediği Beyaz Baston ve Erişilebilirlik Festivali'dir. Festival, Engelsiz Erişim'in dayandığı fikri temelin gün yüzüne çıkmış halidir. Bu hakikatin en bariz delili festival boyunca atılan sloganlardan açılan stantlara, yapılan çevre düzenlemelerine varıncaya kadar festivalin her anı erişilebilirlik kelimesinin ete kemiğe bürünmüş halidir. Kendi adıma festivalin yapıldığı iki gün boyunca erişilebilirliği teneffüs ettiğimi söyleyebilirim. Festival, Engelsiz Erişim'in vaktiyle yaptığı 'kaldırım aktivistleri' eylemlerinden sonra sokakta sözünü söyleyebildiği tek etkinlik olmanın yanı sıra festival sırasında ortaya koyduğu erişilebilirlik çözümleriyle sakatlığın geleceğine de yön verecek bir seviyeye sahiptir. En basitinden festival alanının girişine konulan yön gösterici hoparlörlerin ileride bir hava alanında, bir alışveriş merkezinde erişilebilirlik çözümü olarak karşımıza çıkmaması için hiçbir sebep yoktur. Malumdur ki erişilebilirlik adına ne söylenirse söylensin gerçek hayatta bir karşılığı olmadığı müddetçe havada kalmaya mahkumdur. İşte festival, erişilebilirlik mevhumunun gerçek hayattaki karşılığının ne olduğunu göstermesi bakımından da son derece değerlidir. Elbette festivalinde kendine göre bir takım handikapları var. festivalin yapıldığı sahanın coğrafi hususiyetleri sebebiyle stantlar yan yana olacak şekilde açılmasına rağmen bazı stantlara yardım

almadan erişmek bir hayli zor olabiliyor. İlerleyen zamanlarda buna da erişilebilir bir çözüm bulunur belki. Çünkü iyisiyle kötüsüyle festival, başkalarının Engelsiz Erişim'e, Engelsiz Erişimin de kendine baktığı bir aynadır. Ve bu ayna ileriye doğru daha da parlatılıp güzelleştirildikçe erişilebilirliği ve hak temelli mücadeleyi daha iyi yansıtacaktır.

Festival, sakatlık tarihinde olduğu kadar bende de müstesna bir yere sahip. Yukarıda da ifade ettiğim gibi festival süresi boyunca açılan stantlardan binalardaki sarı çizgilere, tuvalet kapılarındaki Braille etiketlere kadar dem dem erişilebilirliği soluyabiliyorum. Erişilebilirliği, sadece festival alanında değil evde, işte, okulda, sokakta, her zaman ve her yerde soluyabildiğimiz günleri görmek temennisiyle.